

C
L97H

1871/72

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
APR 16 1931
UNIVERSITY OF CHICAGO

Katalog

for det

Norske Luther-College

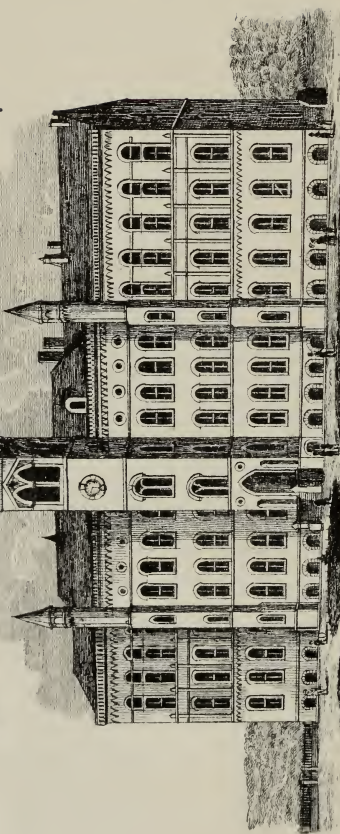
i Decorah, Iowa.

1861-1872.

Digitized by the Internet Archive
in 2013

VERBUM DEI
MANET IN AETERNUM.

NORWEGIAN LUTHER COLLEGE

AT DECORAH, IOWA.

Lith. of White & Bergley, Buffalo, N.Y.

Katalog

for det

Marske Luther-College

i Decorah, Iowa.

Decorah, Iowa.

Printed by G. Hannablen & Co. Decorah, Iowa.

1872.

THE LIBRARY
APR 16 1931
UNIVERSITY OF IOWA

Filsyns-Raad.

(BOARD OF VISITORS.)

**Kirkenaadet for Synoden for den nordk-
evang.- luth. Kirke i Amerika.**

Medlemmer:

Pastor H. A. Preus, Formand,	Leeds, Wis.
Pastor B. Koren,	Decorah, Iowa
Pastor P. A. Rasmussen,	Lisbon, Ill.
Konsul G. T. Lommen,	Decorah, Iowa
Hon. J. J. Pie,	Utica, Wis.
N. J. Raabölle,	Golden, Minn.

Forvaltnings-Raad.

(BOARD OF TRUSTEES.)

Prof. Laur. Larsen, Præsident,	Decorah, Iowa
Prof. R. E. Bergh, Sekretær,	Decorah, Iowa
Pastor D. J. Hjort,	Dalby, Iowa
Thore Pedersen Skotland,	Calmar, Iowa
Elling E. Vold,	Decorah, Iowa
Jens Olsen Kaasa,	Chicago, Illinois
Hon. L. A. Aaker,	Alexandria, Minn.
John Fosmark,	Leeds, Wis.

Fakultet.

Prof. Laur. Larsen, Præsident.
Prof. G. Landmark.
Prof. L. Siewers.
Prof. R. E. Bergh.
Past. N. Brandt.
Prof. J. D. Jacobsen.

Kasserer:

G. D. Ristad, Decorah, Iowa.

Det Norske Luther-College.

I.

Historie.

 Fra 1842 virkede 1, og fra 1844 2 lutheriske Præster blandt de til Amerika udvandrede Norske. Først i 1848 forøgedes dette Antal til 3, men fra Aarene 1851 og 52 begyndte en stærkere og hurtigere Tilvæxt, ligesom der ogsaa skede alvorlig Foranstaltning til Menighedernes Sammenslutning til en Synode. Baaede i 1851 og 52 holdtes foreløbige Møder af Præster og Menighedsdelegater, og i Februar 1853 organiseredes Synoden formelig ved Antagelsen af en Forsatning for samme ved et Møde paa Koshkonong i Dane Co., 15 Mile fra Wisconsin's Hovedstad Madison.

Uagtet der i hin Tid endnu for det Meste meldte sig flere Ansøgere blandt Norges Theologer til de Præstekald, som efterhaanden oprettedes, erkjendtes allerede dengang Nødvendigheden af at træffe Foranstaltninger til Uddannelsen af Præster og Lærere for Fremtiden, og allerede ved det foreløbige Synodemøde i 1852 forhandlede derom. Der var gjennem Dr. Reynolds gjort Nordmændene Tilbud om en Forening med Ohiosynoden og Oprettelse af et Professorat ved Universitetet i Columbus. Men den nordiske Besindighed vilde ikke indlade sig derpaa, førend den nærmere sik undersøgt Forholdene, og da de norske Præster i den nærmest paafølgende Tid ifølge Synodens udtrykkelige Paalæg søgte at skaffe sig et næiere Kjendskab til Ohiosynoden og dens Læreaanstalt, vakktes der Betænkeligheder hos dem, dels ved de unionistiske Tendentser, som Ohiosynoden i alle Fald tidligere havde havt, dels derved, at den endnu bibeholdt og forsvarede Licensystemet. Imidlertid vakktes ogsaa hos de Norske Tanken om hellere strax at faa oprettet en egen Læreaanstalt eller, hvis dette var ugjorligt, at søge en Forbindelse med Wisconsin's Statsuniversitet i Madison, hvorved i begge Tilfælde Udgangen til Læreaanstaltens Benyttelse saavel som Kontrollen med den vilde blive saa meget lettere. Medens saaledes Meningerne vare delte,

og forskjellige Planer igjære, kom der ikke til at blive foretaget Noget, og ikke engang det oftere opdukkende Forslag om at sende Delegerter til Columbus blev antaget, førend Synoden ved sit 2det ordentlige Møde i Oktbr. 1855, da Tanken om at faa en selvstændig Læreanstalt oprettet for de Fjeste havde vist sig i alle Fald for det Første nudsforbar, besluttede at sende to Delegerter baade til St. Louis, Columbus og Buffalo. Disse Delegerter, Pastorerne N. Brandt og J. A. Ottesen, som tillige besøgte Illinois's Statsuniversitet i Springfield og Missourisynodens praktisk-theologiske Seminarium samt Skolelærerseminarium, begge dengang i Fort Wayne, Ind., udtalte sig i sin Beretning aldeles afgjort for en Tilslutning til Missourierne og Oprettelse af et norsk Professorat i St. Louis, og ved sit 3die ordentlige Møde i Oktbr. 1857 besluttede den norske Synode at ansøge Missourisynoden om Tilladelse til at ansætte en norsk Lærer og faa sine vordende Præster underviste ved Gymnasiet og det videnskabelige theologiske Seminar, begge dengang i St. Louis. Biskop stillede Synoden sig det som sit egentlige Hovedmaal i Fremtiden at faa oprettet en egen Læreanstalt; men den indsaa ogsaa, at det for Tiden vilde overskride dens Kræfter baade at skaffe de fornødne Pengemidler og dygtige Lærere dertil. Desuden bøde de forandrede Forhold nu at bruge en Fremgangsmaade, som hurtigt vilde føre til Maalet. I 1856 og 57 vare 7 nye Præstekald organiserede, og Kaldsbreve sendte til Norge; men med Forøgelsen af Kaldenes Antal syntes Villigheden i Fædrelandet til at lytte til dem at formindskes, og endnu i Oktbr. 1857 var ikke mere end et af disse Kaldsbreve modtaget. Der var altsaa den stærkeste Trang til hurtigst muligt at faa Præster uddannede, og da Synoden endnu ikke havde faaet Mod til herved at benytte Andet end et fuldstændigt klassisk-videnskabeligt Studium (noget Andet var man heller ikke fra Fædrelandet vant til), saa vilde selv en øieblikkelig gjort Begyndelse med at oplære Unglinge til Prædikeembedet først efter adskillige Aars Forløb skaffe Samfundet fuldt uddannede Kandidater. Men endog blot at gjøre en Begyndelse vilde koste meget større Opofrelser og derfor uden Tvivl meget mere Tid, hvis man strax skulde oprette en egen Læreanstalt, hvortil egne Bygninger og flere Lærere vilde behøves. Og hvor skulde man, selv med nok saa store Pengemidler, faa disse Lærere fra? Og om man fik dem, saa vilde de efter al Sandsynlighed mangle den praktiske Erfaring i, hvorledes netop en saadan Skole, hvorom her var Tale, under de hervedværende Forhold burde ordnes og styres. Medens man derfor vistnok i Fremtiden haabede at faa en egen Læreanstalt, troede man ved en øieblikkelig Tilslutning til en allerede bestaaende baade at faa Præster hurtigere uddannede og at vinde mere Erfaring og i det Hele forberede sig bedre til at naa hint Maal. Og endelig var man ogsaa ved Delegerternes Beretning kommen til at indse, at netop Missourisynoden var en virkelig rettroende og ægte luthersk Synode, hvor ren Lære og kristeligt Liv ret for Alvor gjaldt og raadede, og derfor haabede man ogsaa ved en

broderlig Forbindelse med den, at hele Samfundet skulde vore i kristelig og kirkelig Erkjendelse og Kraft.

Saaledes var da dette Spørgsmaal, som i fem Aar havde bestjæftiget Samfundet, kommet til en Afgjørelse, og denne Afgjørelse var ikke alene den bedste, som kunde ske med Hensyn til selve Hovedsagen, nemlig Skolen, men den blev ogsaa af den største Bigtighed for vort Kirkesamfunds hele Fremtid. Den Glæde og Iver, hvormed Missouriernes Midkjærhed for den rene Lære og dens Gjennemførelse i den kirkelige Praxis blev optaget blandt de Norske, viste, hvorledes de dog i sin Helhed eller som et Samfund betragtet om end naturligvis ikke i hvert enkelt af sine Menighedslemmer, vare oprigtige Lutheranere, som vel ikke i alle Henseender havde haft den fulde gammellutherske Klarhed, der dengang ikke fandtes i noget Kirkesamfund saaledes som hos Missourisynoden, men dog alvorlig fastholdt den sande Lutherdom, saavidt som deres Erkjendelse af denne strakte sig, og ikke skammede sig ved at lære af dem, som de strax erkjendte ved Guds underfulde Førelse vare komne videre. Siden den Tid har den rene og ægte lutherske Aand fra Missourisynoden mere og mere mægtigen trængt sig igjennem i den norske Synode. Dens hungre Præster have hovedsagelig faaet sin Uddannelse derfra, baade de og de ældre søge derfra Midler til at fortsætte den. Missouriernes Skrifter og Forhandlinger læses og bivaanes saa meget som muligt af os Alle og danne for en stor Del Grundlagene for vore egne Forhandlinger; en stor Del af deres Skrifter oversættes og udbredes blandt Folket, Konfordinbogen og Luthers Skrifter afsættes i Tusindevis. I Menighederne faar Alting mere og mere den rette luthersk-kirkelige Skikkelse, og det erkjendes med Taknemmelighed, hvor meget vi derfor ere netop Missourierne takskyldige.

Et Træk af dette nye Liv og denne nye Midkjærhed er ogsaa den forholdsvis raske Fremgang, som er gjort med Foranstaltningerne til Uddannelse af Præster, og den senere paafølgende betydelige Forøgelse i disses Antal. I den første Tid efter Synodalbeslutningen af 1857 syntes det rigtignok i begge Henseender at gaa smaat. Missourisynoden tilstod os vistnok strax allerede ved sit Møde i Fort Wayne 1857 med den største Beredvillighed vor Begjæring om at maatte ansætte en norsk Professor i St. Louis, men forgjæves søgte man i Fædrelandet efter en passende Mand til denne Post, og først i 1859 kaldtes endelig en af de herværende Præster, Pastor L. Larsen fra Rush River, Pierce Co., Wis., som i Novbr. 1859 tiltraadte sin Post i St. Louis, efterat han i 2 Aar havde været i præstelig Virksomhed i Amerika. I Septbr. 1858 vare de første norske Elever komne til St. Louis, og indtil Mai 1861 blev nu det tydske Concordia-College den norske Synodes Præsteskole. Antallet af Disciple var i denne Tid omtrent 8, alle dog i en vel fremrykket Alder til at synes ret skikkede til et niaarigt lærd Kursus. Dog have tre af dem (S. D. Jacobsen, T. A. Torgerson og B. Gøvde)

gjennemgaaet et saadant og ere nu Præster i vort Samfund; den Førstnævnte er i Januar 1872 foreløbig kaldet til Lærer ved vort College i Decorah. Af de øvrige Elever, som vi dengang havde i St. Louis, er en (K. E. Bergh) Professor ved vort College i Decorah, fire (D. A. Hagestad, Th. Johnson, D. Suul og S. S. Neque) ere Præster i vor Synode. Men disse gennemgik ikke det hele Kursum.

I 1860 gik nemlig nogle af dem efter sine Forsattes Raad til det praktiske Seminarium i Fort Wayne, og dermed blev saaledes gjort en Begyndelse til ogsaa paa denne Maade at faa Præster uddannede. Beslutningen herom fattedes ved et almindeligt Præstemøde i Juli 1860. Antallet af Synodens Præster havde i 3 Aar ikke været forøget; tre vare vistnok komne fra Norge, men tre vare vendte tilbage dertil, og saaledes havde vi 1860 som i 1857 kun 12 Præster, medens 8 organiserede Præstefald stode ubesatte, tildels ligesiden 1856, og 8 andre kunde strax organiseres, hvis der blot var noget Haab om at faa dem besatte. Under saadanne Omstændigheder maatte der gjøres noget Overordentligt, og dette blev ogsaa gjort. Thi for det Første besluttede Præstekonferentsen strax at sende en Delegat til Norge for at opfordre Kandidater til at overtage Præsteembedet iblandt os, og dernæst tog man ogsaa den vigtige Bestemmelse, herefter at ville benytte ogsaa det praktiske Seminar til Præsters Uddannelse. Denne Beslutning fattedes med enstemmig og hjertelig Overbevisning om, at den baade var nødvendig, og at man af den turde haabe den største Velsignelse, men den fattedes dog heller ikke uden en alvorlig og langvarig Overveielse; thi vort Folk vil have dygtige og velstuderede Præster, og det har i umindelige Tider ikke vidst af Andet, end at en fuldstændig klassisk Dannelse var nødvendig for en Præst. Nu derimod maatte man alene se hen til den strigende Nød, under hvilken Sjælene stode i Fare for at formsægte og evindeligt omkomme, saa at altsaa endog Lægmandsprædiken kunde blive berettiget, ja en Pligt; men man kom ogsaa ihu Luthers Ord om, at en lærd Dannelse ikke just er nødvendig for at være en ret Prædikant og Sjælesørger for en Menighed (se Folkebibl. 2det Bind S. 207), og der udhævedes, hvorledes det praktiske Seminar aabner Udgang til Prædikeembedet for saa mangen en moden Kristen, der i Livets Skole kan have samlet den mest værdifulde kristelige Erfaring, medens han kan være uskiftet til et langvarigt Studium af Sprog og mere abstrakte Videnskaber.

Vi havde høilig tiltrængt en norsk Lærer ved det praktiske Seminar, men Saadant var ikke at tænke paa. Udbyttet af vor Delegats Rejse til Norge var i det Hele meget ringe; den for os gavnligste Frugt deraf var, at vi i Erkjendelsen af, hvor lidet Haab vi havde om Præstehjælp derfra, indsaa Nødvendigheden af at gjøre saa meget Mere for at faa Præster uddannede blandt os selv. Men forsaavidt dette Maal skulde naaes ved Forbindelsen med St. Louis og ved den norske Professors Virksomhed der, syntes Meget at ville lægge sig i Veien. En

beflagelig Afbrydelse var allerede skeet derved, at det netop var Prof. Larsen, som fik sin Mission til Norge, og da han i Januar 1861 atter kom tilbage til sin Post og tænkte nu ret for Alvor at skulle ofre sig for den, kom Krigen og nødte til en Standsning af Concordiecollegiets Virksomhed ved Udgangen af April 1861, medens den fortsatte Krigsfare og Nød, der vedblev at hænge truende over St. Louis, bevirkede, at hverken Prof. Larsen eller de norske Elever igjen kom tilbage dertil. Hans Arbejde for det store Hovedformaal, Præsters Uddannelse, skulde dog snart blive endnu betydningsfuldere, idet han blev sat til Bestyrer af den nye Læreanstalt, som den norske Synode nu, tvungen af Nøden, strax oprettede. Men uden den Erfaring, han i St. Louis havde vundet, vilde han vistnok været meget mindre stiftet til en saadan Stilling, end han var. I Concordia College havde han lært at kjende en Skole, drevet i en ret kristelig Aand, en Skole, hvor Guds Ord virkelig beherskede den hele Tugt og Undervisning, og hvor man i Alvor stræbte ved al sin Gjerning at tjene Herren og arbejde for hans Rige. Aldrig vil han glemme det uudslættelige Indtryk, som det hele Stel og det hele Liv dernede saavel i Skolen som Menigheden gjorde paa hans Sjæl, og hvis det gamle Ord er sandt, at man aldrig noksom kan takke Gud, Forældre og Lærere, saa kan han heller aldrig noksom takke de Lærere i St. Louis, til hvis Kollega han var kaldet, men som hvis Discipel han altid maatte føle sig. Og har han senere vist nogen Ogtighed i sit Kald, saa har han for en stor Del sit Ophold ved Concordia-College at takke derfor.

I Juni 1861 holdt den norske Synode sit 5te ordentlige Møde, og som allerede omtalt, Krigen's Fare bragte den til strax at beslutte Oprettelsen af en egen Læreanstalt; man frygtede for at sende sine Sønner til et Sted, hvor Alt endnu var saa uroligt og saa saa tvivlsomt ud som i St. Louis. Det kan ikke lades uomtalt, at der til denne Frygt ogsaa hos Mange kom en Uvilje mod Missourierne, fordi de efter Skriften lærte, at det ikke i sig selv er Synd at holde Slaver. Præsterne bleve paa Synoden af Lægrepræsentanterne spurgte om sin Lære og Tro i dette Punkt, og deres Erklæring faldt enstemmig ud overensstemmende med den Lære, som Missourierne sagdes at hylde. En stor Del, ja maasse de Fleste af Lægsfolket vare imidlertid i denne Sag forvirrede og fanatiserede, og disse Forhandlinger bleve Begyndelsen til en langvarig Strid i vort Samfund, som har baaret mange bitre, om end tillige velsignelsesrige Frugter. Men hvor fanatist end Stemningen netop dengang ved Krigen's Begyndelse var, saa kunde den dog ikke bringe Folket til i den Grad at tabe Besindigheden, at man skulde forlade sine Præster eller lade Samfundet splittes eller engang standse Virksomheden for Læreanstalten. Tværtimod gave disse sørgelige Begivenheder netop denne Sag et Fremstød, idet de fremkaldte sin Beslutning om strax at oprette en egen Læreanstalt, en Beslutning, som man maasse under roligere Forhold ikke paa længere Tid havde været at fatte

eller anseet tilstræffelig forberedt. Foruden Prof. Larsen kaldtes en ny Lærer i Pastor F. A. Schmidt, Præst for en engelst-lutherisk Menighed i Baltimore, Md. Som Sted for den nye Skole valgtes Decorah, Winnesheik Co., Iowa, en liden By midt inde mellem store norske Menigheder, af hvilke nogle hidtil havde tegnet de største Bidrag til denne Sags Fremme. Der kjøbtes for \$1500 et overmaade smukt beliggende Stykke Land paa 32 Acres, hvilket den nærmestboende Præst, Pastor B. Koren, allerede havde sikret sig. Men da der naturligtvis paa dette ingen Bygninger vare, og da der heller ikke var noget andet passende Hus at faa i Decorah, begyndte Lærestalten midlertidig sin Virksomhed i Nærheden af La Crosse, Wis., hvor der netop var bygget en ualmindelig stor Præstegaard, og hvor der var største Trang til præstelig Betjening, medens Menigheden var bleven stuet i sit Haab om at faa den Præst, for hvis Skyld hin Bygning var opført. Her traadte nu det nye norske College i Virksomhed i September 1861 med 2 Lærere og omtrent 10 Elever. Rummet var trangt, og der kunde blot føres en fælles Husholdning. Men selv med denne ringe Begyndelse syntes det os dog, at Gud havde gjort store Ting imod os, og vor taknemmelige Kjærlighed mod ham jaavelsom den Fredens og Kjærlighedens Aand, der herskede mellem os indbyrdes, gjorde os vort Arbejde let og det Ar, vi tilbragte der, til glade og lykkelige Dage.

Fra denne Tid afholdtes Synodemøderne hvert Aar i Stedet for tidligere hvert andet, og der var saaledes en særdeles velkommen Anledning til oftere at forhandle og fatte Beslutninger om denne for Samfundet nu saa høist vigtige Sag, Lærestaltens Udvikling.

Synoden i 1862 besluttede at købe et vakker og godt Hus i Decorah til midlertidigt Brug for Lærestalten, og der begyndte denne altsaa sin Virksomheds andet Aar i September Maaned. Det nye Hus afgav Rum til Bestyreren og 32 Disciple, hvilket Antal ogsaa strax ankom. Til Prof. Schmidt kjøbtes en egen Bolig i Nærheden af det til det nye College indkjøbte Landstykke.

En anden vigtig Beslutning af samme Synode var, at Undervisningen skulde være fri og Kospengene lige for Alle, nemlig \$40 om Aaret (siden 1865 er det \$60 og siden 1869 \$70), uden at man fordrede noget Løfte om, at Vedkommende vilde studere Theologi. I det første Aar havde de, som ikke havde bestemt sig herfor, maattet betale \$60 for Underholdningen (hvilket omtrent var, hvad den dengang virkelig kostede) og \$32 for Undervisningen. Men Synoden troede, at hverken de Unge selv eller deres Forældre saa let kunde fatte nogen Bestemmelse for disses kommende Livsstilling, førend de en Tidlang havde prøvet, hvorledes de viste sig stiftede til at følge med i Skolen, og den ønskede paa den anden Side ogsaa, at saa Mange som muligt af vor Ungdom skulde faa nyde godt af Anstalten. Man haabede, at en moralsk Paavirkning uden noget bestemt Løstes Baand skulde bevæ

ge et tilstrækkeligt Antal fromme Unglinge til at bestemme sig til Kirkens Tjeneste, og at mange af de øvrige skulde faa baade en aandelig Dannelse og en kristelig Paavirkning, der vilde blive til Velsignelse saavel for Kirken som for det borgerlige Samfund. Sa man frygtede, at den høiere Betaling, der skulde fordres af dem, der ikke vilde bestemme sig til Theologi, kunde komme til at holde Mange borte fra Skolen, som derved, at de paa saa liberale Betingelser kom ind, senere kunde blive baade Skolen og Kirken til største Glæde og Nytte.

Synoden i 1863 besluttede at kalde en Lærer til og at indkjøbe en Tomt og bygge et mindre Hus ved Siden af det, man nu brugte til Skolebygning. Midlertidig udfyldte Student J. D. Jacobsen Lærerposten, indtil i Novbr. Maaned Hr. Cand. philos. L. Siewers ankom fra Norge som Lærer til Colleget, i hvilket Embede han i det følgende Aar af Synoden blev fast ansat. Disciplenes Antal var i dette Aar omtr. 55, og indtil den mindre nye Sidebygning blev færdig (hvilket skede ved Juletid), maatte mange af dem bo omkring i Byen.

Saaledes havde Læreanstalten med Hensyn til Erhvervelsen af Bygninger gaaet Skridt for Skridt fremad og udvidet sig lidt efter lidt, efter som Behovet var; men bestandig var dog Rummet hyderst knapt, og saavel i 1863 som 1864 var der temmelig Mange, som begjærede Optagelse, men hvem den af Mangel paa Plads maatte negtes. Dette gjorde baade Trangen til en ny ordentlig Bygning paa det dertil indkjøbte Land ret følelig og maatte tillige opmuntre og give godt Mod til at begynde paa Opførelsen af en saadan. Allerede Høsten 1861 var der af den af Synoden nedsatte Kommission lagt en Plan for Bygningen, og denne var af Synoden selv antagen i 1862. Man troede ved denne at burde gaa ud fra den Grundsatning, at Huset strax burde bygges nogenlunde stort; thi baade vilde man gjerne give saa Mange som muligt af den norske Ungdom Anledning til at benytte Skolen, og tillige troede man, at det ikke gif an Aar for Aar at bygge til lidt Rum, efter som Skolen udvidedes. Til en saadan succesfuld Udvidelse havde man havt Anledning ved først at kunne benytte Præstegaarden ved La Crose, dernæst købe den mindre Bygning i Decorah og endelig bygge et Hus til ved Siden af denne. Men naar man selv skulde til at bygge en ordentlig Collegebygning, da burde denne med en Gang gøres saa rummelig og indrettes saaledes, at man ikke strax igjen maatte tænke paa Tilbygninger. Saa solid og varig som muligt vilde man ogsaa have den, og hvad Stil og Udstyr angaar, vilde man ikke have nogen ødsel Pragt, men dog et Udseende, der i Skønhed og Værdighed kunde svare til Huset's høie Bestemmelse. Til Arkitekter havde man faaet Dr H. Griefe og Weile i Cleveland Ohio, og disse anslog i 1862 Udgifterne efter den paatænkte Plan til omtrent \$30,000.

Det kan ikke negtes, at skjønt Synoden i 1862 billigede den lagte Plan og overdrog Bygningskommissionen, saavidt de indkommende

Penge maatte række, at indkjøbe Materialier og gjøre Forarbejder til Bygningens Opførelse, saa stod det dengang vistnok for de Fleste kun som et fjernt Fremtidshaab, at en saadan Bygning nogensinde skulde blive opført iblandt os; man fandt Tegningerne smukke paa Papiret og kunde glæde sig som Børn ved at tænke sig de skjønne Planer udførte; men — naar vilde det ske? Ikke paa længe, længe — mente de Fleste; og da Skolen flyttedes til Decorah, syntes allerede de Bygninger, man der strax fik til Afbenyttelse, saa rummelige og prægtige i Sammenligning med, hvad man havde havt i La Crosse, at man ikke troede paa mange Aar at behøve Mere. Det havde allerede forekommet os som noget Stort, at vi endelig fik en Professor i St. Louis, og det havde slet ikke gaaet saa ganske af sig selv at skaffe Penge til hans Løn. Noget endnu Større og endnu Vanskeligere var det at underholde flere og flere Lærere og at kjøbe og bygge det ene Hus efter det andet i Decorah. Vore Menighedslemmer vare jo for det Meste komne fattige fra sit fattige Fødeland og havde der ikke været vaante til Udgifter for kirkelige Diemed. Nu havde de her allerede maattet gjøre saa Meget for at underholde sine Præster og Skolelærere, bygge Kirker og Præstegaarde; hvorledes skulde man kunne vente, at de skulde kunne skaffe \$30,000 til et eneste Hus blot for at saa kommende Præster uddanne? De vare ikke vaante til at saa nogen Hjælp udenfra, deres norske Ærlighed skammede sig ved at tigge, og saa meget lutherst Aand var der blandt dem, at de vidste, at det er Kristnes Pligt, hvis de paa nogen Maade ere i Stand dertil, selv at sørge for Guds Ords Udbredelse og Bevarelse iblandt sig, og at det i ethvert Fald er Synd at gaa til Tøder og Hedninger eller endog blot til falsktroende Sekter for at bede om Hjælp til den rettroende Kirkes Opbyggelse. Men hvorledes skulde det være muligt at skaffe \$30,000, og det blot til en eneste Udgiftspost? en saa stor Sum blot til et Hus, foruden hvad der vilde kræves for at lønne Lærere og hjælpe fattige Studerende? Hertil kom, at med Krigen Pengene sank i Værdi, og Priserne steg, saa at det strax var klart, at hin Sum ikke paa langt nær vilde strække til, og saa endelig selve Krigens Nød og Elendighed og de store Udgifter, som dermed vare forbundne! I Sandhed — det saa ganske utænkeligt ud, at saa stor en Plan under saadanne Omstændigheder skulde komme til Udførelse, og naar det dog er skeet, maa vi sige, som vist tidt og ofte i denne Anledning er blevet sagt iblandt os: "Det er skeet af Herren og er underligt for vore Dine."

Sommeren 1863 begyndte Forarbejderne, og i 1864 blev der med Kraft taget fat paa Opførelsen af det nye College. Synoden, som i dette Aar holdtes usædvanligt tidlig (i Begyndelsen af Juni), besluttede, at man skulde søge Huset bragt under Tag det samme Aar, og lovede med al Iver at arbejde til at skaffe Penge. Vistnok strakte Tiden ikke til til at naa det foresatte Maal, men man naaede dog næsten til Taget, og da Arbeidet i 1865 blev gjenoptaget med samme Kraft, blev

Bygningen virkelig færdig til Indflytning i Oktober samme Aar. Den 30te Juni 1864 var den høitidelige Grundstenlægning fæstet, og den 14de Oktober 1865 indviedes Huset i den treenige Guds Navn til sin vigtige Tjeneste i hans Kirke. Allerede Grundstenlægningen var en stor Glædesfest, som havde draget Deltagere til sig fra det Fjerne, men Indvielsen var den største Høitid, som nogensinde de norske Lutheranere havde fejret i dette Land, og til den havde foruden alle Synodens Præster, der paa samme Tid vare samlede i Decorah til en almindelig Præstekonferents, Skarer af Deltagere indfundet sig endog fra langt bortliggende Menigheder. Man forbauses over Bygningens Storhed og Skønhed, man begreb ikke, hvorledes det var muligt, at den virkelig allerede stod der færdig, og hvad der allerede ved Grundstenlægningen var fremhævet: "Herren har gjort store Ting imod os, derfor ere vi glade" (Ps. 126, 3), det følte og udtalte nu med endnu større Eftyrke. Senved 75000 Dollars havde Bygningen kostet, og man havde næsten aldrig haft Penge; høist sjelden havde der for en kort Stund været et Par Tusinde Dollars i Kassen, oftere havde man derimod om Lørdagen ikke vidst, hvorledes man om Mandagen skulde skaffe 1000 Dollars til at aflønne den store Arbejdskraft. Da var der Intet at gøre uden at befale Sagen til Gud og bede ham, om han end til velsförtjent Ydmiggelse vilde beskjæmme os, dog at redde sit Navns Ære og ikke lade sin Sag, som vi arbejdede for, blive til Spot blandt dem, som vare udenfor. Og Herren hjalp altid i rette Tid, han skaaente ogsaa os for at beskjæmmes. Vi kunde altid tilfredsstille de Krav, som gjordes til os, og vor Kredit var altid, ligesom den ogsaa senere altid har været, saa god som muligt. Mange Penge maatte laanes; thi Arbejdet, som var i fuld Gang, havde ikke uden den største Skade kunnet standses. Laanene havde man ogsaa ofte kun faaet paa en kort Tid; men vi maatte prise os lykkelige, at vi kunde faa laant, og at vi ogsaa kunde betale tilbage, naar det forlangtes. Endnu trykkes Skolen af Gjæld; naagtet der har været gjort stadige Anstrengelser for at komme ud af den; men selve Bygningens Kostende er dog allerede for flere Aar siden betalt, og den nuværende Gjæld har sin Grund dels i de betydelige Beløb, som i Tidens Løb ere medgaaede til Renter, dels i Skolens bestandig mere og mere udvidede Virksomhed, som baade allerede har krævet enkelte nye mindre Byggearbejder og fornemmelig en hurtig Tilvæxt af Lærerkrefter. Til de løbende Udgifter have Bidragene aldrig været tilstrækkelige, og til disses Dækkelse er derfor mange af de Penge medgaaede, som egentlig vare samlede til Afbetaling af Bygningens Gjæld. Men ligesom der heri mere og mere er indtraadt en glædelig Forandring til det Bedre, saaledes have vi nu Grund til at haabe, at vort College snart skal blive gjældsfrit og komme ud af det Pengesforlegenhedens Tryk, som hidtil har hvilet paa det.

For at de, der ikke have haft Anledning til at se vor Collegebyg-

ning, kunne danne sig en Forestilling om den, ville vi omtale, at den bestaar af en Hovedbygning, som er 80 Fod lang og 52 Fod bred, samt en Fløi, der er 46 Fod lang og 44 Fod bred; den hele Længde er altsaa 126 Fod. Under hele Bygningen er et ti Fod høit, lyst, luftigt og tørt Basement (Kjælderetage), hvor Alt, hvad der vedkommer Husholdningen, er henlagt. Derpaa følger 1ste Etage, 14 Fod høi og for Tiden benyttet til Bolig for tre Lærere samt til en stor Læresal. Anden Etage er 13 Fod høi og indeholder ti større og mindre Rum, dels til Undervisnings-, dels til Studere-Værelser for Disciplene. Tredie Etage indeholder i Fløien en stor 16 til 20 Fod høi Sal, 44 og 43 Fod i Længde og Bredde, som benyttes dels ved Sammenkomster af hele Skolen og ved festlige Leiligheder, dels til Gudsstjeneste for den herværende Menighed; fremdeles er der i Hovedbygningens 3die Etage 8 Værelser, der benyttes til Studere-, Syge- og Sove-Værelser, og endelig er der øverst i Hovedbygningen en saakaldet Attic Story (Mezzanine-etage), 10 Fod høi, med 4 rummelige Sovesale, tilstrækkelige for mere end 50 Disciple. Kommer nu hertil alle udbændige Bekvemmeligheder, en stor muret Staldbygning, Vandledning, Brønd, Cisterner, Bageri osv., og man desuden lægger Mærke til, at Tomtens Udgravning og Rævning krævede betydeligt Arbejde, saa kunne vi ikke undres over, at et saa stort Bygverk, som kan rumme et Par Lærerfamilier og indtil 120 Elever, udført i støn, storartet normannisk-gothisk Stil og med mere end almindelig Soliditet, har kostet den ovenfor nævnte Sum, og vi kunne ikke nok som glæde os over, at vor Læreanstalt allerede saa tidlig opnaaede at faa en saadan Bygning.

Men vi maa vende tilbage til at tale om Læreanstaltens Personale. Vi hørte, at den allerede i sin Tilværelses 3die Aar, som begyndte med Septbr. 1863, havde 3 Lærere og 55 Disciple. I 1864—1865 voksede Elevernes Antal til 58, medens Lærernes blev det samme. Begge disse Aar maatte Skolen leie Kost og Logis til enkelte Disciple hos Familier i Byen. I 1865 begyndte Aarskurjuset i de gamle Bygninger den 30te August, men Begynderklassen eller de nyindmeldte Elever kunde ikke modtages før i Midten af Oktober, da man flyttede ind i den nye Bygning. Paa samme Tid fik Skolen en fjerde Lærer i Pastor N. Brandt, en af Synodens ældste Præster, der kom til Amerika i 1852 og nu i 13 Aar havde været Præst for Rock River Menighed i Wisconsin. Ved Valget af ham havde Synoden specielt havt for Øie, at han skulde være Skolens Sjælesørger og give Undervisning i de for Skolelærerafdelingen særskilt bestemte Fag.

Skolen besøgte i dette Aar af 81 og i det følgende af 83 Disciple, I dette det andet Aar i den nye Bygning var det første Gang, at man for Rummets Skyld kunde optage Alle, som meldte sig. I det første Aar havde dette ikke været Tilfældet, Dels kunde man jo da først i 1½ Maaned efter Skoleaarets Begyndelse flytte ind, dels var endnu længe

Mangt og Meget i Bygningen ufærdigt, dels endelig vare de øvre Klasser endnu smaa som Følge af det tidligere knappe Rum, og man troede ikke godt at kunne undervise en saa overvættens stor Begynderklasse. Ved Udgangen af dette Aar (Juni 1866) sendte man, dels for den kirkelige Nøds Skyld, dels fordi Lærernes Antal var for lidet til at overtage en Klasse mere end før, begge de øverste Klasser, Prima og Secunda, til Seminariet i St. Louis, hvorfra de i 1869 udgik som Præster. Disse vare altsaa de Første, som efter at have gennemgaaet et fuldstændigt Kursus ved vor Lærestalt indtraadte i Prædikeembedet.

I Skoleaaret 1867—68 indmeldtes der ikke saa mange Elever som i de foregaaende Aar, og Antallet af dem, som i dette Aar besøgte Skolen, var kun 73. Tildels kunde vel Grunden hertil være, at Skolen trykkes af Gjæld, og at trængende Disciple ikke understøttedes saa rigeligt, som Nøden krævede. Men saa meget mere var dette at beklage, som Skolen i Oktober 1867 havde faaet en ny, filologisk dannet Lærer fra Norge i Prof. G. Landmark, som ansattes fornemmelig for de gamle Sprogs Skyld. Ved hans Ansættelse havde Skolen de Lærere, den efter sin daværende Plan behøvede. Thi vistnok bestod den af 6 Latinklasser; men i flere Fag kunde flere af disse læse sammen, og navnlig kunde de to øverste Klasser i de fleste Fag være forbundne. Paa denne Maade kunde ogsaa de 5 Lærere, Skolen nu havde, naaet Pastor Brandt tillige betjente baade Decorah og en nærliggende stor Landmenighed, saa Tid til at give de Elever i de to nederste Klasser, som vilde uddanne sig til Skolelærere, den særskilte Undervisning, som hertil behøvedes. Under disse Omstændigheder troede Lærerne derfor, at de burde udstede en offentlig Opfordring til fristelige Unglinge til at uddanne sig til Kirkens Tjeneste og til at benytte den gode Anledning, som vor Lærestalt nu dertil gav. En saadan Opfordring blev da ogsaa i Juni 1868 indført i Maanedstidenden og af den kort efter forsamlede Synode ved en formelig Beslutning lagt alle Bedkommende paa Hjerte. I det følgende Skoleaar je vi ogsaa allerede atter en større Tilvæxt i Disciplenes Antal end nogensinde før, idet dette da steg til 106, hvorved Rummet i hele den store Bygning blev aldeles fuldt.

Ved den samme Synode i 1868 foretoges ogsaa en Udvidelse af Undervisningsplanen. Hidtil havde man ved et toaars Kursus i de to nederste Klasser uddannet norske Religions-skolelærere, idet man i Stedet for Latin lod disse læse noget mere Norsk, Engelsk og Religion og tillige veiledede dem til den praktiske Skolelærergjernings Udførelse. Men forsaavidt disse Mænd ogsaa vilde være engelske Skolelærere, tænkte man sig, at de vilde behøve noget videre Uddannelse i det engelske Sprog ved en højere amerikansk Skole. Man erkjendte imidlertid, at det vilde være langt ønskeligere, om de ved vor egen Skole kunde faa denne videregaaende Uddannelse i Engelsk, og at der i det Hele saa snart som muligt burde lægges mere Vind paa dette Sprog, end man hidtil havde

været i Stand til at gjøre. Men endnu havde Skolen trykkende Gjæld, og der indkom ikke paa langt nær Penge nok hverken til de ansatte Læreres Løn eller til trængende Studerendes Understøttelse. Det maatte derfor synes meget uovseligt allerede nu at tænke paa en Udvidelse, som nødvendig maatte medføre en Forøgelse af Lærerkrafterne og dermed ogsaa af de løbende Udgifter. Imidlertid var dog Iveren og Interessen for denne Sag saa stor, at Synoden i 1868 bemyndigede Kirkeraadet til at ansætte en ny Lærer i Engelsk, saasnart det troede, at de fornødne Midler kunde skaffes, og en dertil stiftet Mand erhøldes, og allerede i September samme Aar blev en Begyndelse til Udførelsen af denne Beslutning gjort, idet Hr. K. E. Bergh, der selv tidligere havde været Elev baade af Misjourijnydens College i St. Louis og af vort eget College, og som nu var nær ved at fuldende sit juridiske Studium, midlertidig antoges til at undervise en Del engelske Timer ved Colleget. Fra det følgende Skoleaar, der begyndte den 1ste Septbr. 1869, blev han fast ansat som Professor. Skolelærerkuruset udvidedes allerede fra Septb. 1868 til et treaarigt med det Maal for Øie at uddanne Lærere baade for den engelske og norske Skole, og i 1871 uderamineredes det første Kuld af saadanne Lærere.

Siden denne Forandring foretoges, og Prof. Bergh ansattes, er ingen væsentlig Forandring foretagen med Skolens Plan og Orden. Den er skreden jævnt fremad paa den betraadte Bane og har faaet stedse flere og flere Disciple. I Skoleaaret 1869—70 havde den 122, i 1870—71 146, og i indeværende Aar har den ogsaa haft 146 Disciple. Allerede fra September 1869 var derfor en Udvidelse af Rummet nødvendig, og man fik baade tætved Colleget leiet en Lærerbolig, som man siden den Tid har beholdt, og tillige i den paa Collegelandet beliggende Præstegaard indredet en Sovesal paa det øverste Loft, ligesom ogsaa et Værelse i samme Hus velvillig blev overladt nogle Disciple til Afbenyttelse. Siden September 1870 have tillige nogle Elever maattet bo i private Huse, og da det ifjor Sommer saa ud til, at Discipelantallet skulde blevet endnu større, end det blev, fandt man paa den Udvei at indrede den ene Galvdel af den store, grundmurede Udhusbygning til Bolig for omtrent 18 Disciple, medens der ved Opførelsen af en Stolpebod m. m. blev skaffet Husholdningsvæsenet det fornødne Rum i Stedet for det, som det før havde haft i Udhusbygningen. Ved denne Udvidelse, som kostede omtrent 800 Dollars, have vi faaet saa meget Rum, at vi uden Tvivl ikke ville behøve mere for det kommende Skoleaar, og det, som man derfor for Diebliffet mest kunde tiltrænge, vilde være at saa kjøbt eller bygget en Lærerbolig i Stedet for fremdeles at vedblive med at leie en saadan.

De Forhandlinger, Synoden i de sidste tre Aarsmøder har ført med Hensyn til Læreanstalten, have fornemmelig dreiet sig om dens

Pengesager, nemlig om at faa Gjælden betalt og den aarlige Understøttelse bragt op til det Beløb, som er nødvendigt for at dække de løbende Udgifter. Da der nu er den bedste Udsigt til, at det første af disse Maal skal naaes, vil det uden Tvivl ogsaa gaa faa meget lettere at klare de løbende Udgifter, hvortil jo dog ogsaa Bidragene stedsere ere blevne større og større. Ved sidste Synode blev der ogsaa foretaget en Del Forandringer i Colleget's Incorporationsartikler og antaget Bilove, som nærmere bestemme den hele Styrelsesmaade og de forskjellige Embedsmænds Pligter, navnlig Forholdet mellem Synodens Kirkeraad, der paa Synodens Begne skal have det øverste Tilsyn med Anstalten, og dennes Trustees, som repræsentere den ligeoverfor den borgerlige Øvrighed.

I dette Skoleaar have vi for første Gang mistet en af vore Lærere, idet Prof. Schmidt i December modtog Kaldelse til theologisk Professor ved Concordia-Seminariet i St. Louis, -og det under saadanne Omstændigheder, at alle Vedkommende maatte være enige i, at han ufortøvet burde drage derved. Dette Tab var os faa meget tungere, som Prof. Schmidt ikke alene ved Siden af Prof. Larsen var Skolens ældste Lærer og havde virket ved den ligesaa dens Stiftelse, men ogsaa baade i denne sin Lærerstilling og al sin Optræden i vort Kirkesamfund havde vundet den højeste Agtelse og Kjærlighed som en ualmindelig dygtig, nidkjær og trofast Arbejder i Herrens Tjeneste. Imidlertid blev Past. J. D. Jacobsen fra Koshkonong ansat som midlertidig Lærer, og Undervisningen led derfor ingen synnerlig Afbrydelse. I det Hele har Skolen lige til denne Dag i alle Henseender altid kunnet glæde sig ved Guds gunstige Velsignelse. Herren lade fremdeles sin Aand hvile over den og bo i den! Han lade dens Gjerning lykkes til hans Navns Ære og til megen Velsignelse for Mange baade for det Liv, som nu er, og for det tilkommende! Gud lade det ske i Jesu Navn! Amen.

Decorah, Iowa 4de April 1872.

L. L.

II.

Undervisnings-Plan.

det vi nu ville gaa over til at behandle Skolens Undervisningsplan, maa vi først erindre, hvad der er Hovedhensigten med Skolens Oprettelse, nemlig at uddanne Mænd, som kunne være stiftede til at tjene den norsk-lutheriske Kirke i dette Land som Præster og Skolelærere. Men tillige anser Skolen det som høist vigtigt for sig at kunne optage saa mange andre unge Mennesker som muligt og forstaae dem en god og kristelig Undervisning, der kan gjøre dem til brave og dygtige Medlemmer saavel af Borgerforsamlingen som af Kirken. Dog er dette sidste Maal underordnet under hint første, og det er klart, at Undervisningen maa indrettes paa den Maade, som det er nødvendigt for de vordende Præsters og Skolelæreres Skyld.

Men hvorledes maa den da indrettes for disse? Enhver, der var lidt kjendt med slige Ting i Norge, ved, at de, som vilde blive Præster, og de, som vilde blive Skolelærere, der ikke fik sin Uddannelse paa den samme Skole. De Sidste gik paa Skolelærerseminarierne, hvor de bleve færdige paa to Aar, de Første derimod gik først 6—8 Aar paa en Latinskole, og dernæst kom de til Universitetet i Kristiania, hvor det tog dem omtrent 5 Aar at blive færdige. Naar nu altsaa disse to Slags Undervisning skal forenes i en Skole, saa maa det enten ske paa den Maade, at de ere ganske adskilte fra hverandre og kun have Bolig og andre slige udvortes Ting tilfælles, eller at Skolelærereleverne læse sammen med de yngste Latinskoleklasser i en Del Tid og faa særskilt Undervisning i andre, som i deres fremtidige Stilling ere særligt nødvendige for dem. Og paa denne sidste Maade er det indrettet hos os. I de tre yngste Aarsklasser læse alle Elever alle Tid sammen, undtagen Latin og Græsk; i Stedet for disse Sprog er der særskilt Undervisning for Skolelærereleverne i de for en Skolelærers praktiske Virksomhed nødvendige Kundskaber, ligesom de lære mere Religion og mere Engelsk. Men hovedsagelig bliver dog altsaa vor Skole en Latinskole, omtrent svarende til dem, vore Præster i Norge maatte gjenneemgaa, førend de som Studenter kom til Universitetet. Den er derfor beregnet paa et Kursus af 6 Aar, ved hvis Udløb Eleverne skulde være stiftede til at indtræde i Missionsnodsens theologiske Seminarium i St. Louis, hvor

atter et Kursus paa 3 Aar skulde gjøre dem til theologiske Kandidater, d. e. dygtige til at indtræde i det præstelige Embede.

Altsaa ser du, kjære Læser, vor Beregning er, at den, der vil blive Præst iblandt os, skal studere i 9 Aar. Men, spørger du maaske, er ikke dette altfor meget? Her i dette Land, hvor Alting gaar saa raast, kunde ikke her en mindre Tid være tilstrækkelig? Jeg vil svare ved først at minde dig om, hvor lang Tid man i Norge brugte for at blive Præst. Medskriveren af disse Linier studerede i 13 Aar paa Latinskolen og Universitetet, og det var ikke nogen ualmindelig lang Tid; der var saa Meget at lære, at man ikke kunde blive færdig hurtigere. Og, mon en Præst i Amerika skulde behøve mindre Kundskab end i Norge? Her maa han jo stride mod Sekterere af alle Slags; her skal Alt ordnes fra nyt af; her er der, naar han først er kommen ind i Embedet, saa Meget at gjøre, at han ikke længere kan faa stor Tid til at fortsætte sine Studeringer. Alt dette synes paa Forhaand at maatte gjøre det rimeligt, at den, der her vil forberede sig til Præst, skulde behøve større Dygtighed og altsaa mere Tid til Studium end i Norge; og i Virkeligheden er det kun ved Elevernes større Alder og Modenhed og ved at anvende stor Flid samt ved endelig dog for Nødens Skyld at slaa noget af paa Fordringerne, at vi ere i Stand til at gjøre Kursuset saa kort, som det er.

Lader os lidt nærmere betragte, hvad vore Elever i de 6 Aar her skulle lære, og det vil da ikke falde saa vanskeligt at indse, at de maa bruge Tiden vel for at række det, medens det derimod vil falde meget vanskeligt at bevise, at nogen af disse Kundskaber skulde være overflødig. Som Hovedsag maa først og fremst nævnes de gamle Sprog, og iblandt dem fornemmelig Latinen, hvoraf ogsaa saadanne Skoler i Norge have faaet Navnet Latinskoler, medens Tydskerne kalde dem "Gymnasier" og Amerikanerne "Colleges". Latin skal læres saa godt, at Disciplene, naar de forlade Skolen, uden Vanskelighed skulle kunne læse latinske Bøger og skrive Sproget nogenlunde rigtigt, og saa at de, naar de komme til St. Louis, snart kunne vænne sig til at forstaa Forelæsninger paa Latin og til at tale Sproget ved Examinationen. Af Græsk skal læres saa Meget, at Disciplene med Væthed og Sikkerhed kunne læse det nye Testamente i dette dets Grundprog, og af Hebraisk saa Meget, at de med Flid og Arbejde kunne forstaa det gamle Testaments Grundtext. Her maa ogsaa tages i Betragtning, at disse gamle Sprog ere langt vanskeligere end nogen af de nyere, saa at de tre tilsammen næsten optage Halvdelen af Tiden i de 6 Aar. I den øvrige Tid skal nu først læres at tale og skrive Norsk rigtigt og med Færdighed, hvilket her i dette Land falder meget vanskeligere end i Norge. Desuden skal læres Engelsk og Tydsk saa godt, at Disciplene i alle Fald senere snart kunne tilegne sig Færdighed i at bruge disse Sprog i Tale og Skrift, naar dette gjøres behov. De skulle fremdeles lære Geografi, og ikke blot Amerikas, men ogsaa de andre Verdensdele; de skulle faa en nogenlun-

de fuldstændig Overføgt over Verdenshistorien; de skulle af Mathematiken lære Arithmetik, Algebra og Geometri; de skulle ogsaa lære noget Naturhistorie; og endelig — tilfødt kommer det Allervigtigste — de skulle faa en grundig og fuldstændig Kristendomsundskab.

Derfor nu alle disse Ting skulle læres med gammeldags og gammelnorisk Grundighed, mon da 6 Aar skulde være for lang en Tid? Visselig ikke. Det er Undervisningens Maal, at for det Første Sukommelsen, Tænksevnen og alle Aandskræfter derved skulle øves, styrkes og udvisses, og dernæst at det Lærte virkelig bevares, saa at det senere kan anvendes til Nytte; og for at opnaa dette er det visselig nødvendigt at studere grundigt. Men, vil Nogen maasse spørge, er det da virkelig nødvendigt at vide alle disse Ting? har man senere i Livet noget Brug for dem, nogen Nytte af dem? især synes hine gamle døde Sprog at maatte være temmelig overflødige. Ja desværre, der er i vore Dage Mange, som tænke saa, og disse Tanter finde mere og mere Udbredelse. Derfor ville vi ogsaa dvæle lidt længere ved dette Punkt og kortelig søge at vise, hvorfor de gamle Sprog ikke alene ere nødvendige at lære, men ogsaa med Rette maa være vor Skoles egentlige Hovedfag.

Da Kristendommen ved Apostlene forkyndtes over al Verden, var det romerske Herredømme og den græske Kultur udbredt over næsten alle de Lande, som havde haft nogen Betydning i Verdenshistorien. Romerne havde i Kraft, Udholdenhed og Tapperhed, i Krigsvæsen og i Statskunst vist sig hyppeligere end noget andet Folk indtil den Tid; de havde endog lagt under sig det Folk, hos hvilket Kulturen havde naaet sin højeste Spidse, nemlig Grækerne, men dog ikke, førend denne Kultur siden Alexander den Stores Erobringer i 2—300 Aar havde faaet Tid til at udbrede og befæste sig i alle de østlige Lande, som tidligere havde indtaget den første Plads i Verdenshistorien. Ja Romerne selv, skjønt Grækernes Beseirere med udbortes Baaben, lode sig villig i aandelig Henseende beseire af disse Overvundne og satte snart sin største Ære i at tilegne sig den græske Dannelse. Ved de romerske Baaben var det latinske Sprog blevet bekjendt næsten over den ganske Verden, og det græske blev det ligeledes mere og mere, hvor det ikke allerede var det. I det græske Sprog blev derfor det nye Testamente skrevet, og i det blev Evangeliet i Begyndelsen fornemmelig prædikeret, men snart ogsaa ved Siden deraf ligesaa meget i det latinske.

Og, foruden at disse Sprog altsaa dengang vare saa almindelig udbredte, kommer nu ogsaa en anden Ting i Betragtning. Sine Folk vare naabenbart af Gud bestemte til at vise, hvor vidt Menneffene, overlodte til sig selv og uden den sande Guds Kundskab, kunde komme; de vare mere begavede og naaede et høiere Kulturtrin end noget andet Folk. Men hvor langt de end kom, saa viste det sig dog med dem, hvor aldeles blinde og daarlige Menneffene ere, naar de paa egen

Gaaend skulle søge Gud; og deres Religion sank mere og mere ned til den latterligste Galsskab, medens deres moralske Fordærvelse stedse blev større og større. Netop da Kulturen var høiest, men ogsaa da den religiøse Forvildelse og moralske Fordærvelse var størst, da oprandt Lyset fra det Høie, Evangeliet kom og trængte med sin rensende Kraft gennem Mørket og Fordærvelsen; men hvor Meget det end maatte nedbryde og fordømme, saa optog og benyttede det dog ogsaa den Kultur og Dannelse, som det foresandt. Den romersk-græske Kultur blev den Jordbund, hvori Ordets Sæd først blev saet; alt det Menneskelige, som Gud tog i sin Tjeneste ved denne sin store Gjerning, at udbrede Frelsens Budskab, tilhørte hin Verdenstid, var udsprunget af den, afpasset og lempet efter den; dens Forhold og Tilstande var det, under hvilke Apostlene skulde virke; dens Tænkemaade og Begreber vare deres, forsaavidt de ikke strede mod Guds Ord. Skulde det da ikke være vigtigt for os at blive bekendte med hin Tid og hine Sprog? Hvor Meget i selve det nye Testamente maa ikke være os uforstaaeligt eller i alle Fald mindre klart, hvis vi mangle hin Kundskab? Om end ikke alle Kristne kunne blive fortrolige med den gamle græske og romerske Verden, saa maa det dog være nødvendigt, at Nogle ere det, for at de med denne Gave kunne tjene sine Brødre, for at de derved kunne give disse margt et Lys i Skriften, som de ellers maatte undvære.

Ogsaa de følgende Tiders Historie er et Bevis for Sandheden heraf. Vilde Folkeslag ødelagde omtrent 4—500 Aar efter Kristi Fødsel det romerske Rige; dog bleve ogsaa de, ligesom forud Romerne af Grækerne, overvundne af den romerske Kultur og Kristendom; de oprettede nye kristne Riger paa det gamle Verdensriges Ruiner. Fordærvelsen indenfor dette havde taget Overhaand, derfor stod det ikke mere til at redde, og de nye Barbarer vare kraftige og mere ufordærvede Naturfolk. Men fordi det dog blev Lidet af den gamle Kultur, som disse nye Folk virkelig gjorde til sin egen aandelige Eiendom, saa finde vi, at Naahed og Barbari beholdt Overhaand, og at der, over den hele Middelalder lagde sig et tykt aandeligt Mørke, i hvilket Pavedømmet opstod og trivedes fortræffeligt. Kun en liden Levning af det gamle Romerrige var i al denne Tid bleven staaende i og omkring Konstantinopel. Men i 1453 faldt ogsaa denne for Tyrkernes Sværd, og disse Kristendommens Erkefiender truede snart ogsaa Vesteuropa. Der var imidlertid Mørket og Fordærvelsen steget til det Høieste, Paven magten havde heldigt tilintetgjort alle Forsøg paa at frembringe nogen Forbedring i Kirken, og Ingen syntes mere at skulle kunne modstaa Antikristen. Men da viste det sig, at netop det, der for menneskelige Sind syntes et Tab, efter Guds underfulde Verdensstyrrelse var bestemt til at skulle blive en Vinding. I Konstantinopels affædes Krog var den gamle Verdens Kultur bleven bevaret; der fandtes og læstes endnu de gamle græske og romerske Skrifter; der dyrkedes hine gamle Sprog. Men da nu ogsaa dette Tilflugtssted blev forstyrret, da spredte sig, derfra Lærde

med sin Kundskab og sine Bøger over de vestlige Lande. Da nu ogsaa paa samme Tid Bogtrykkerkunsten blev opfundet, saa havde man med en Gang faaet baade en ny Videnskab og det kraftigste Middel til at skaffe den Udbredelse, og i Aarhundredet før Reformationen, da det stod allerdaarligst til i Kirken, bleve derfor hine klassiske Studier, som de kaldes, mere og mere almindelige i Europa.

Men hvad Gavn kunde vel Kirken nu have deraf? Hvad Betydning havde denne Videnskabernes Gjenopbrækkelse i Guds Riges Gensholdning? Vi ville svare: Omtrent den samme, som disse Sprog og denne Kultur havde ved Kristendommens Indtrædelse i Verden. Eller vi ville hellere bruge Luthers Ord og høre, hvorledes han sætter begge Dele ved Siden af hverandre. "Paa samme Tid", siger han, "som Gud vilde lade Evangeliet komme til al Verden ved Apostlene, gav han Tungenes dertil. Og han havde ogsaa isørveien ved Romernes Regimenter udbredt det græske og latinske Sprog saa vidt over alle Lande, for at hans Evangelium dog snart maatte bringe Frugt vidt og bredt. Saa har han ogsaa gjort nu. Ingen har vidst, hvorfor Gud lod Sprogene komme frem, førend man nu først ser, at det er skeet for Evangeliets Skyld, som han derefter vilde aabenbare og derved blotte og forstyrre Antikristens Regimenter. Derfor har han ogsaa givet Grækenland i Tyrkernes Haand, for at Grækerne, forjagede og adspredte, skulde bringe det græske Sprog ud, og derved en Begyndelse blive gjort til ogsaa at lære andre Sprog." (Luth. Folkebibliothek 2det Bind S. 203 og 4.) Og nedenfor siger han: "Derfor er det vist: hvor Kundskab til Sprogene ikke bevares, der maa Evangeliet tilsidst gaa under. Dette har ogsaa Erfaring bevist og viser det endnu; thi saasnart efter Apostlenes Tid Sprogkundskaben ophørte, aftog ogsaa Evangeliet og Troen og hele Kristenheden mere og mere, indtil den under Paven er ganske forfalden; og siden Sprogene glemtes, har i Kristenheden ikke tildraget sig meget Udmærket, men af Uvidenhed i Sprogene ere mange gruelige Væderstyggeligheder skete. Ligeledes omvendt: fordi nu Sprogene ere komne frem, bringe de et saadant Lys med sig og udrette saa store Ting, at vi have Evangeliet ganske saa purret og rent, som Apostlene have havt det, og at det ganske er kommet til sin oprindelige Renhed og er langt mere rent, end det var paa St. Hieronymus's eller Augustinus's Tid." (Samme-stedes S. 205 og 6.) Og om sig selv og sin Gjerning siger han: "Jeg var ikke kommen nogen Vel, hvis ikke Sprogene havde hjulpet mig og gjort mig sikker i Skriften. Jeg havde vel ogsaa kunnet være from og i Stilhed prædike ret; men Paven og Sofisterne med det hele antikristelige Regimenter havde jeg vel maattet lade være, hvad de ere." (Samme-stedes S. 210 og 11.)

Saa vigtigt se vi altsaa, at Luther holder disse gamle Sprogs Studium, at han tror, at han uden dem ikke vilde være bleven Reformatør, ja at der slet ikke vilde blevet nogen kraftig Reformation i Kirken, hvis ikke disse Videnskaber igjen vare blevne kaldte tilbage.

Derjom for Næsten vare Læsere ville gjennemlæse hele det herlige Stykke af ham, hvoraf vi her blot have givet nogle Brudstykker, saa ville de finde, at han der ogsaa taler om det hebraiske Sprog. For at paavise Vigtigheden ogsaa af dette, det tredie af de gamle Sprog, vi studere, behøve vi imidlertid kun at minde om, at det jo er det Sprog, hvori Gud har ladet det gamle Testamente skrive. Det maa jo her ligesom i det nye Testamente være af største Betydning at kunne forstaa netop de selvsamme Ord, som den Hellig-Aand har brugt ved sin Tale til Menneskene, og at kjende det Folk og den Tid, hvori denne Del af Guds Ord er skreven.

Men endnu en Grund anfører Luther til at studere hine Sprog, og ogsaa den er af stor Vigtighed for os. "Ja," siger han, "hvis vi forstodde det, at vi (hvad Gud forbyde) lade Sprogene fare, saa ville vi ikke alene miste Evangeliet, men vi ville tilsidst ogsaa komme dertil, at vi hverken rigtig kunne tale eller skrive Latin eller Tydsk. Lader os til Bevis og Advarsel tage det sørgelige, gruelige Eksempel fra de høie Skoler og Klostrene, hvor man ikke alene har glemt Evangeliet, men ogsaa fordærvet det latinske og tydske Sprog, saa at de stakkels Folk næsten ere blevne til rene Bæster og ikke kunne rigtig tale eller skrive hverken Tydsk eller Latin og næsten have mistet ogsaa den naturlige Fornuft." (Sammestedes Side 204 og 5) Vi maa her lægge Mærke til, at i hele Middelalderen var Latin det Sprog, som i hele Vesteuropa i alle offentlige, saavel kirkelige som verdslige Anliggender brugtes baade i Skrift og Tale; dette var ligesom Kristendommen en Arv fra de overbundne Romere; men ligesom denne mere og mere forvanskedes under Pavedømmet, saaledes fordærvedes ogsaa det latinske Sprog, saa at det til Slut næsten ikke var til at kjende igjen. Og dermed fulgte da, siger Luther, en tilsvarende Uvidenhed ogsaa i Modersmaalet og i andre Kundskabsgrene, ja en fuldstændig Slappelse og Svækkelse af alle Aandssevner, saa at Folk mistede endog den naturlige Fornuft og bleve til rene Bæster. Naar nemlig hine gamle Folk virkelig naaede den højeste Aandsudvikling og Kultur, som Menneskeslægten uden Guds Ords Hjælp kunde naa, saa er det naturligt nok, at Studiet af deres Liv og Virksomhed og fornemmelig af deres Sprog som det, hvori deres Aand allermeest har aabenbaret sig, maatte være det bedste Middel ogsaa for kommende Slægter til at udvikle sine Aandskræfter, og at Forsømmelsen af at benytte dette Middel maatte hevne sig ved en Tilbagegang i sand aandelig Dygtighed. Alle Tiders Erfaring har ogsaa saavel før som efter Luthers Tid tilstrækkelig vist, at Intet mere bidrager til at danne og udvikle Aandskræfterne end netop hine klassiske Studier, og derfor ere de ogsaa af den største Vigtighed ikke alene for Kirkens Tjenere, men ligesaa vel for dem, der skulle indtræde i saadanne verdslige Stillinger, hvortil en højere Dannelse er fornøden.

Saaledes have vi da søgt at udvikle de Grunde, hvorfor de gamle

Sprogs Studium er saa vigtigt, og hvorfor de ogsaa her ved vort College maa studeres saa meget, som det efter vor Plan skal ske. I Forhold til Sagens Vigtighed og Vidløftighed have vi vistnok h r behandlet den blot i korte Hovedtræk, men i Forhold til denne Afhandlings Plan dog temmelig udførlig. Vor Grund hertil har været, at vi gjerne vilde, at vort Kirkesamfunds Medlemmer skulde saa noget mere Indsigt i denne Sag, end Tilfældet nu sædvanlig er med de Fleste selv af dem, der burde forstaa det bedre. Til Gjengjæld kunne vi ved de øvrige Dele af vor Undervisningsplan fatte os i større Korthed*.)

At vore Elever maa lære det norske Sprog saa godt som muligt, er vel klart deraf, at det er det Sprog, som baade nu for Tiden og rimeligvis endnu en god Tid vil blive brugt ved Gudstjenesten overalt eller paa de fleste Steder iblandt os. Kun saa af vore Landsmænd her forstaa endnu en engelsk Prædiken eller et engelsk Skrift af alvorligere Indhold, og skjønt de vise resværdig Iver for at lære Landets Sprog, saa synes dog ogsaa den norske Nationalitet og det norske Sprog i den senere Tid at være kommet mere til Værd og Værdighed end for en Del Aar siden, da Enhver, som vilde være noget mere end Almindeligt blandt de Norske her, ansaa det nødvendigt at skamme sig ved Alt, hvad der mindede om det gamle Fædreland.

At vore Disciple her maa lære det tydske Sprog nogenlunde vel, er heller ikke vanskeligt at indse, naar vi betænke, at de skulde saa sin egentlige theologiske Dannelse ved et tydsk Seminarium og senere som Præster komme i stadig Forbindelse med de tydske Lutheranere. Desuden er jo det tydske det Sprog, hvori — ved Siden af det latinske — de fleste og bedste theologiske og religiøse Skrifter baade ere forfattede og fremdeles forfattes.

At Geografi og Historie ere nødvendige Fag, kan der naturligvis heller ikke være mere end en Mening om. Ethvert dannet Menneske maa dog kjende Jordklodens Udseende og Menneskeslægten's Liv og Stjebne i de forgangne Aartusinder; ja for en Kristen og for en Præst maa det mere end for de fleste Andre være vigtigt at kunne se, hvorledes Gud har styret Verdensbegivenhedernes Gang, saa at Alt har maattet tjene til hans Riges Fremme paa Jorden.

Matematiken er et Fag, som baade i høi Grad over Forstanden og tillige er af stor Nytte i det praktiske Liv. Der lægges desuden i dette Land særdeles Vægt paa denne Videnskab, og naar vi

*) Denne Afhandling er egentlig skreven for "Kirkelig Maanedstidende" og har staaet at læse der i No. 7 for 1868. Men da denne Skolekatalog hovedsagelig er bestemt for de samme Læsere, idet den fornemmelig har til Hensigt at gjøre vort Kirkesamfunds Medlemmer bekendte med Alt, hvad der angaar vor Lærestalt, saa have vi troet ogsaa her at kunne benytte hin Afhandling saagodt som uforandret, saa meget mere, som den allerede er saa gammel, og "Maanedstidenden" dengang havde saa meget færre Læsere at den her for de Fleste vistnok vil være som ny.

deri have sat os til Maal at lære omtrent saa Meget som ved Latinskolerne i Norge, saa kan dette visstnok ikke kaldes for meget.

Naturhistorie lægges der hertil ogsaa megen Vind paa, og det er da vel ogsaa klart, at en oplyst Mand bør have nogen Kundskab i de vigtigste Ting, som høre til Naturens Rige, fornemmelig til Dyrenes og Planternes Verden. En Kristen vil ogsaa der overalt se Guds Almagts og Visdoms Aabenbarelse.

Og naar vi endelig tilsidst komme til det, som vi i Virkeligheden under hele vor Gjerning søge at stille først, nemlig Kristendoms-Kundskab, da er der vel neppe noget alvorligt Medlem i vort Kirkesamfund, som ikke vil glæde sig ved at høre, at vi deri give omtrent dobbelt saa megen Undervisning, som almindelig var Tilfældet ved Latinskolerne i Norge. Vi læse først i de to nederste Klasser Pontoppidans Forklaring to Gange, dels efter den uforkortede Udgave, "Sandhed til Gudsrygtighed", dels ogsaa efter Udtoget, men da med mange flere Bibelsteder, end der i Bogen findes nævnte, og ved Siden deraf læse vi de historiske Stykker af Bibelen. Dernæst bruge vi i de mellemste Klasser en udførlig tydsk Katekismusforklaring af den gamle bekendte Conrad Dietrich og endelig i de øverste Klasser Leonhard Gutter's Compend of Lutheran Theology paa Engelsk samt en Del af det nye Testamente paa Græsk, hvilket oversættes til Latin.

Men et Fag have vi endnu ikke talt noget nærmere om, og det er det engelske Sprog. Deri ville vi give Disciplene en god og grundig Undervisning, saa at selv Saadanne, der ved Indtrædelsen i Skolen næsten intet Engelsk have lært, hvis de senere skulde komme i saadanne Forhold, at det var nødvendigt for dem f. Ex. at prædike paa Engelsk eller optræde som Forfattere i dette Sprog, da snart og let kunde erhverve sig den dertil fornødne Færdighed. Og de, som for allerede have en nogenlunde god Common-School Kundskab samt Øvelse og Færdighed i at benytte Sproget, ville ved den Undervisning, de her saa deri, ved Udtrædelsen af Skolen i Regelen næsten strax kunne bruge Sproget som Prædikanter og Forfattere. Vi mene at have vore Dine fuldt aabne for den nødvendige Overgang fra Norsk til Engelsk, som i Tidens Løb her vil finde Sted mellem vore Landsmænd, og vi ønske at være vel rustede til at følge med i denne Overgang, som vi vide, at ingen menneskelig Magt vil kunne hindre. Jo mere det engelske Sprog bliver herskende blandt vort Folk, desto mere ønske vi at være forsynede med Prædikanter, som kunne bringe dem Guds Ord paa dette Sprog. Derfor have vi ogsaa lige fra vor Skoles Oprettelse haft en Lærer, som havde været Præst for en engelsk-luthersk Menighed og var fuldkommen dygtig til at undervise i det engelske Sprog, og siden 1868 have vi haft endnu en saadan Lærer og meddele nu saa megen Undervisning i dette Sprog, som under vore Forhold kan være nødvendigt, og som det kan være muligt at finde Tid til, naar vi ikke skulle

enten tilføjede andre aldeles nødvendige Fag eller forlænge Kursusset. Det Første kunne vi naturligvis ikke gjøre, især da der blandt de øvrige Fag er saa Meget, som vore Disciple vanskelig eller umulig kunne lære ved nogen anden Skole. Det Sidste, nemlig at forlænge Kursusset til et 7-aarigt, vilde vi mere end gjerne ogsaa for de andre Fags Skyld gjøre, hvis blot den nærværende Tids Nød tillod det.

Saaledes have vi nu gennemgaaet Undervisningsplanen for det egentlige College eller Latinskolen, og vi maa nu gaa over til at tale lidt mere om det hermed forbundne Skolelærerseminarium. Dette er, som før sagt, forenet med de tre nederste Klasser af Latinskolen saaledes, at Skolelærereleverne læse alle disse Klassers Fag uddtagen Latin og Græsk. De skulde derved bringe det saa vidt i Norst, at de kunne forstaa Sproget grammatisk og skrive det orthografisk. De lære saa meget Tydsk, at de med Flid skulde kunne arbejde sig videre frem og forstaa nogle af de herlige Skrifter i det tydske Sprog, som ogsaa for en Skolelærer maa være høist vigtige. De saa lære al den Geografi, som læses ved denne Skole, og de saa en kort Oversigt over den hele Verdenshistorie, samt et nøiere Kjendskab til et eller andet Afsnit deraf, navnlig ogsaa til de Forenede Staters Historie. De blive færdige med Naturhistorien og lære noget Algebra. I Engelsk læse de med sine Klasser de Læsebøger, som disse bruge, og have desuden saa mange særskilte Timer, at de skulde blive fuldkommen dygtige til ogsaa at overtage en engelsk Common-School. I Religion lære de ogsaa, foruden hvad deres Klasser læse, den Augsburger Konfession og saa den temmelig udførlig forklaret, ligesom de tillige saa en populær Bibelforklaring over en Del af det nye Testamente. Endelig saa de ogsaa Undervisning i den Methode, en Skolelærer bør følge i sin Kaldsgjerning, og i Reglerne for Katechisation og have ved Siden deraf mundtlige og skriftlige katechetiske Øvelser.

Efter denne Fremstilling af Planen for vor Skole vil man kunne forstaa, at her maa være Arbejde nok for de ansatte Lærere. Vi maa derfor være glade og taknemmelige, fordi vi kunne skaffe vore Studenter den egentlige theologiske Undervisning ved Seminariet i St. Louis, hvor der desuden netop for Tiden ere saadanne ældre, erfarne og høit begavede Mænd, at det visstnok vilde være vor Pligt at benytte disse sjældne Gaver, hvormed Gud har prydet sin Kirke, selv om vort Samfund kunde skaffe Rum og Lærerkrafter nok til her ved vort eget College at meddele den theologiske Undervisning.

Vi ville nu vise, hvorledes de forstjellige Fag ere fordelt i de enkelte Klasser, og da tage Latinskolen og Skolelærerseminariet hver for sig.

Latinskolens sex Klasser benævnes Prima, Secunda, Tertia, Quarta, Quinta og Sexta og ere nedenfor betegnede med Romertallene I, II osv. Prima (I) er den øverste eller høieste Klasse, Secunda (II) den næstøverste, og saaledes videre indtil Sexta (VI), som er den nederste eller

Begynderklassen. Med de almindelige Tal i nedenstaaende Tabel betegnes, hvor mange Timers egentlig Undervisning hver Klasse har i hvert Fag. Altsaa har

Latinskolen							Timers egentlig Undervisning.
	I	II	III	IV	V	VI	
Katechismusforklaring	2	2	3	3	2	2	
Bibelhistorie					2	2	
Latin	6	6	6	6	6	6	
Græsk	4	4	4	4			
Hebraisk	4						
Tydske	2	2	2	2	3		
Engelsk	2	2	3	3	3	4	
Norsk	2	2	2	2	2	4	
Logik	1	1					
Historie	2	2	2	2		2	
Geografi					2	2	
Naturhistorie					3		
Mathematik		3	2	2	2	2	
Sang	2	2	2	2	2	2	
Skrivning					1	2	
I Alt							
	27	26	26	26	28	28	

Skolelærerseminariet				Timers egentlig Undervisning.
	i 3die Aar	2det Aar	1ste Aar	
Katechismusforklaring	3	2	2	
Bibelhistorie		2	2	
Symboliske Bøger		2	2	
Bibelforklaring og Katechetik	4	2	2	
Tydske	2	3		
Engelsk	8	6	7	
Norsk	2	2	4	
Historie	2		2	
Geografi		2	2	
Naturhistorie		3		
Mathematik	2	2	2	
Sang	2	2	2	
Skrivning		1	2	
I Alt				
	25	29	29	

Ved Undervisningen i Engelsk, Mathematisk og Logik i alle Klasser, Geografi i det første Aar og Katechismusforklaring i Prima og Secunda anvendes det engelske Sprog som Meddelelsesmiddel. Ellers bruges det norske Sprog med Undtagelse af, at det nye Testamente i de øverste Klasser i nogle af de græske Timer oversættes fra Græsk til Latin og forklares paa Latin.

I forskjellige Fag ere, som allerede før har været omtalt, to eller flere Klasser forenede, og navnlig er dette Tilfælde med Prima og Secunda samt med Skolelærerklasserne og de tre nederste Latinklasser.

For Oversigtens Skyld ville vi til de her givne Meddelelser om vor Undervisningsplan endnu føie en fuldstændig Opgave over, hvilke Bøger og Forfattere der læses i de forskjellige Fag, og hvor langt vi komme deri.

I Katechismusforklaring: i de to nederste Klasser Pontoppidans Forklaring to Gange (enten "Sandhed til Gudsfrygtighed" eller "Udtoget" med flere tilføiede Bibelsteder), i de mellemste Klasser Contr. Dietrichs Katechismusauslegung og i de øverste Klasser Leonhard Gutter's Compend of Lutheran Theology.

I Bibelhistorie: i de to nederste Klasser det gamle Testaments historiske Stykker efter Bibelen selv.

I de Symboliske Bøger: i Skolelærerseminariet den Augsburgske Konfession belyst og forklaret ved de øvrige Dele af Konfordinbogen.

I Bibelforklaring: i Skolelærerseminariet Apostlenes Gjerninger og Pauli Breve til Romerne og Galaterne.

I Katechetik og Methodelære: i Skolelærerseminariet Rambach's Wohlunterrichteter Katechet og Fajes Almueskolen samt især i 3die Aar skriftlige og mundtlige katechetiske Opgaver og Øvelser. Desuden i nogle af de engelske Timer i det 3die Aar Theory and Practise of teaching, foredraget paa Engelsk.

I Latin: gennem hele Skolen Madvig's Grammatik (fra næste Aar skal Schreiners indføres i nederste Klasse og efterhaanden i hele Skolen), fra Qvarta til Prima Tischers Uebungsbuch zum Uebersetzen ins Lateinische, i de første halvandet Aar Chr. Schmidts Læsebog, derefter i et Aar Cornelius Nepos, derefter i et Aar Cæsar de bello Gallico og derefter Sallust's Catilina, nogle af Ciceros Taler, tildels ogsaa hans Bøger de senectute og de amicitia, og endelig nogle Bøger af Livius; af latinsk Poesi komme vi ikke udover en Tirocinium poeticum af Siebelis.

I Græsk: Curtius's af Voss oversatte Grammatik, Schenk's Læsebog, Schenk's Chrestomathi af Xenophon, nogle Bøger af Homers Odysse og Noget af det nye Testamente.

I Hebraisk: Seffers Elementarbuch næsten eller helt ud.

I Tydsk: Antenrieths Grammatik, Altholms Læsebog, senere Woodburys German Reader og endelig Schillers Trediveaarskrig eller mindre udvalgte Skrifter af de bedste Forfattere, saasom Schillers Wilhelm Tell og Wallenstein, Gothes Hermann und Dorothea osv.

I Engelsk: Greens Grammar, Parker & Watsons National 3d, 4th and 5th Readers, derefter Shakespeare; i Skolelærerseminariet desuden endnu en Reader, for Tiden Saunders' 4th.

I Norsk: Løffes Grammatik, Senses Læsebog for de "nederste og mellemste Klasser", Lassens poetiske og prosaiske Læsebog for de høiere Klasser.

(I Norsk, Engelsk og Latin bruges ogsaa mange skriftlige Arbejder, Diktat, Stile og Oversættelser, ligesaa Udenadlæren af klassiske Stykker og i alle fremmede Sprog mundtlig Oversættelse fra Norsk til disse og til dels Omvendt i at tale dem.)

I Logik: Whatelys Elements.

I Historie: i Sexta S. Petersens lille Verdenshistorie, fra Kvarta til Prima L. Daacs og S. Petersens Lærebog i Verdenshistorien og en fortsatlet Norges, Sveriges og Danmarks Historie, i Skolelærerseminariets 3die Aarsklasse i de engelske Tider en Forenede Staters Historie.

I Geografi: i Sexta Warrens Common School Geography, i Kvinta Geelmuydens Geografi for Mellemklasserne.

I Naturhistorie: Grays Botanik (i Stedet derfor vil til næste Aar en norsk af Realkand. Dietrichson blive indført). Zoologi spredtes uden Bog.

I Mathematik: Davies' Arithmetik, Algebra og Geometri.

Bed Skriveøvelserne benyttet Spencers System.

III.

Tugt og Orden.

Det vilde lidet hjælpe, om vi bibragte Eleverne noksaa mange og noksaa fortræffelige Kundskaber, dersom vi ikke tillige søgte at opdrage dem til brave Mennesker og sande Kristne. Kundskaber ere dog ikke Andet end en nyttig Skat til Menneskenes Tjeneste, men Menneskene, Personerne selv ere dog noget langt Større og Vigtigere. Ligesom Guld ikke gjør Nytte, men Skade, naar det tjener til at smykke en Skjøge, saaledes er det Samme Tilfældet med den endnu langt værdifuldere Ting, gode Kundskaber, dersom den tilhører et ugudeligt Menneske; thi han vil da bruge den i Forsængelighedens, Egørryhtens, Ondskabens og Kjødighedens Tjeneste, til sine egne Begjærigheders Tilfredsstillelse, men til Næstens Skade. Ja, hvad er selv den fuldstændigste Kristendomskundskab værd, dersom Hjertet forhærder sig mod Guds Ord og bliver i sin Ubødsfærdighed? Selv Verden og det borgerlige Samfund kan ikke finde sig tjent med Mennesker, som vel ere kundskabsrige og oplyste, men umoraliske og ugudelige; og langt mindre kan da naturligtvis Kirken det, der skal være sin himmelske Herres Tjenerinde og maa sige som han til sine aandelige Børn: "Min Søn, giv mig dit Hjerte!" Naar derfor denne Skole skal tjene Kirken ved at skaffe den Lærere og dygtige Menighedslemmer, saa er det klart, at den, hvor megen Vægt den end lægger paa Kundskaber, dog altid maa betragte disse kun som tjenende Midler til at naa Hovedmaalet, Hjertenes Dannelselse til sandt kristeligt Alvor baade hos dem, som her ere Disciple, og dernæst hos dem, paa hvem disse igjen skulle virke.

Dette store Hovedmaal har Skolen ogsaa allerede ved sin Undervisningsplan havt for Øie. For det Første er allerede den grundige Undervisning selv og den Flid og Opmærksomhed, som denne kræver, et kraftigt Dannelsesmiddel ikke blot for Forstandten, men ogsaa for Menneskets Moral, for dets Karakter og Hjerte. Den retter Sindet paa noget Høiere end paa Mad og Drikke, Penge og Fortjeneste; det anstrengende Aandsarbejde styrker og befæster ogsaa Karakteren; den stadige Opmærksomhed tugter Sindet, saa at man lærer bedre at be-

herfke fig selv og blandt Andet f. Ex. bedre bliver i Stand til at anvende Opmærksomhed, naar Guds Ord høres og læses. Men dernæst maa vi ogsaa lægge Mærke til, at der i selve Undervisningens Stof er Meget, som indvirker paa Hjertet; der fremføres ntange Lærdomme og Formaninger, som figte hertil; der vises ogsaa nok baade af gode og onde Exempler til Efterfølgelse og Advarsel. Og fremfor Alt er dette Tilfældet med Religionsundervisningen, ved hvilken det er Guds eget Ord, hvori Disciplene undervises, og som efter vor Skoles Plan skal være saa fuldstændig, at de saa et nøiagtigt Kjendskab baade til hele den kristelige Lære og til den hellige Historie. Og skjønt det ogsaa i dette Fag altfor let kan se, at "Kundskaben opblæses" (1 Kor. 8, 1.), saa er det dog ogsaa vist, at der intet andet Middel er end Guds Ord til baade at gjøre Menneffene i Sandhed fromme her i Verden og derpaa bringe dem til at naa deres høieste Bestemmelse, den evige Salighed; derfor maa ogsaa dette Middel med Flid bruges, og for at undgaa Faren for, at det skal blive en død Kundskab, maa det idelig anvendes paa Livet, ledsages af Formaninger og Advarsler og i det Hele ved Undervisningen behandles saaledes, at Disciplene kunne ligesom føle og se, at det for Læreren er en alvorlig Hjertesag, og at denne fremfor alle Ting baade vil frelse sin egen Sjæl og deres, som ere ham betroede. Paa denne Maade stræbe ogsaa vore Lærere at drive Religionsundervisningen, og ved Siden deraf søge de ogsaa altid at lade den beherske al den øvrige Kundskab, saa at denne altid belyses af hin og viser sig i sit tjenende Forhold dertil. Ligesom Maanen og Planeterne vel kunne skimte klart og skjønt paa Nattehimmelen, men de varme ikke, og deres Skin er svagt mod Solens, og kun fra denne saa de den Glans, de hare: saaledes kan al verdslig Kundskab vel være god og skjøn, men den er dog for Intet at regne mod den himmelske Sandheds Sol, den kan ikke opvarme og forandre Hjertet, og kun ved Guds Ords Sol faar den Evre til at kaste noget Lys ud i denne Verdens aandelige Nat. Se, dette holde vi os altid for Sie, og saaledes søge vi ogsaa, saavidt Anledning gives, at gjøre al Undervisning kristelig og derved altid lade den blive ikke blot en Bearbejdelse af Forstanden, men ogsaa af Hjertet og Karakteren.

Men ikke blot ved selve Undervisningen søger vor Skole at virke paa Moralen hos Disciplene; thi dette kan og maa jo enhver kristelig Skole gjøre, selv om den ikke tillige er, hvad man her kalder Boarding-School, d. e. en Skole, som giver Disciplene Kost og Bolig. Idet vor Skole derimod er en saadan, idet Disciplene her ere samlede under et Tag og spise ved et Bord og saaledes danne ligesom en Familie, har Skolen paataget sig at være før dem, saavidt den formaar, et Hjem og at opfylde mod dem en Faders Pligter, saavidt som Omstændighederne tillade, og forsaavidt som ikke Forældrene selv ogsaa under Sønnernes Ophold ved Skolen kunne udføre sine Forældrepligter mod dem.

Men naar nu Skolen skal være en kristelig Skole, saa er det klart, at ogsaa det Familieliv, som dens Lemmer saaledes til en vis Grad skulle føre med hverandre, bør være et kristeligt. Dertil hører nu først og fremst fælles Bøn og Brug af Guds Ord, og derfor holdes her ogsaa hver Morgen og Aften fælles Andagt, ligesom Maaltiderne begynde og slutte med fælles Bøn. Men dernæst maa vi ogsaa søge at lade Guds Ord ndtryffeligt tilsyne i vort Levnet med hverandre, og for at dette kan ske, maa hele Livet ved Skolen søges indrettet saaledes, at det kan tjene til Disciplenes kristelige Optugtelse og Opdragelse. Lærerne have derfor den Pligt, at de, saavidt muligt og fornødent, skulle søge at være i Faders Sted for Disciplene, og fornemmelig paaligger dette Skolens Bestyrer. I Udførelsen af denne sin Gjerning som Opdragere søge de da dels at bistaa Disciplene med Raad og Veiledning til, hvorledes de i alle Henseender skulle forholde sig, dels føre de ogsaa, saavidt som de finde det nødvendigt og gjørligt for sig, Tilsyn med dem og irettesætte og straffe dem, hvor det behøves. Thi vel er det saa, at Belærelse med Guds Ord for Kristne burde være nok; men paa Grund af den menneskelige Skrøbelighed er dog, selv blandt vogne og ældre Kristne, ogsaa Bestraffelse nødvendig, og "Tugtens idelige Overbevisning er Livets Vej" (Ordsprog 6, 23.). Det vilde derfor være en stor Daarlighed, om Lærerne vilde lade sig nøie blot med at sige Disciplene deres Pligter og saa tænke, at de som kristelige Disciple nu af sig selv vilde opfylde dem uden videre Møie eller Omsorg fra Lærernes Side. Nei—Lærerne maa baade bede for sine Disciple, at Gud vil bevare dem, og tillige vaage over dem eller se til, at de opfylde sine Pligter. Dette Tilsyn maa nu vistnok ikke udføres ved noget Slags lurende og mistænkeligt Spioneri; tværtimod maa Lærerne baade have og vise aaben Tillid til Disciplene, de maa komme ihu, at det 8de Bud er ogsaa for dem, og at ogsaa de ligeoverfor Disciplene skulle "mene vel og tage Alting i den bedste Mening". Den Tugt, om hvilken Salomo siger, at dens "idelige Overbevisning er Livets Vej", er naturligvis Guds Ords Tugt; thi visseelig, ingen anden kan føre til Livet, det evige Liv; og hvorledes skulde Lærerne rettelig kunne øve den mod Disciplene, dersom de ikke først og fremst underkastede sig den selv og i al sin Færd ogsaa mod Disciplene søgte at holde Guds Bud. Men derfor staar det dog ogsaa fast, at de ikke alene maa bruge Tugt mod Disciplene, men at denne ogsaa maa være en idelig Overbevisning. Thi alle Mennesker glemme altfor let baade Ordet og dets Efterfølgelse i Livet, og i Menighederne skal derfor ikke alene Ordet idelig og altid læres, men ogsaa Tilsyn føres og Tugt øves. Hvor meget mere maa da ikke dette behøves med de Unge, hvis Sind er lettere og mere flygtigt? Derfor maa Lærerne idelig se til, om Disciplene udføre sine Pligter, og idelig overbevise eller straffe, hvor nogen Forsømmelse eller Forsømmelse sker. Bestaar en saadan i ligesom Ulydighed mod Guds Ord,

da maa de foreholde dem dette Ord og vise dem, hvorledes de som Kristne ikke kunne leve i forsættelig Overtrædelse af Guds Bud; de maa da baade bruge Loven i dens Strengthed og tillige vise, hvor skjændigt det er at bedrøve den Frelser, der kjøbte dem med sit Blod, ja hvorledes de, der i Sandhed tro paa ham, umulig kunne ville gjøre dette. Er Forseelsen derimod kun mod en menneskelig Regel og Ordning, som kan være fastsat for Skolen, saa kommer dog atter Guds Ord til Anvendelse, nemlig det 4de Bud, der befaler os at lyde dem, som ere satte til at byde og raade over os. Kommer den derimod af Uforstandighed eller Tankeløshed, da vil ofte en simpel Belærelse derom kunne være tilstrækkelig.

Men en saadan Tugt vilde Lærerne alene neppe være i Stand til at udøve i tilstrækkelig Grad, dersom ikke Disciplene baade bleve oplærte til at tugte sig selv og hverandre indbyrdes. Al sand Tugt maa jo have til sit Maal at bringe Menneskene til Selvoptugtelse, og som Kristne maa vi lære i alle Stillinger, hvori vi kunne komme, at handle mod vor Broder, der synder, saaledes som Kristus i Matth. 18, 14 flg. foreskriver. Derfor lære vi ogsaa vore Disciple, at naar nogen af dem ser en Kammerat forse sig, skal han irettesætte ham, og hvis det ikke hjælper, saa en eller to af de andre Disciple til at være med i denne Irettesættelse, og hvis ogsaa dette er uden Frugt, melde Sagen til Skolens Bestyrer, for at denne kan paatale den. Denne Fremgangsmaade er naturligvis ikke just saa let at anvende i det virkelige Liv som at fremstille i denne almindelige Form paa Papiret. Disciplene staa ofte i Fare for at bedømme sine Kammeraters Forseelser dels for mildt, dels for strengt, for at blive enten for hidfige eller for frygtagtige, for, dersom de mødes med Uvillie af dem, de skulle straffe, da at opirres osv. Men dersom en sand kristelig Aand skal bevares i Skolen, saa er det dog nødvendigt, at sliq gjensidig Tugt øves. Og om det end kunde hænde, at en Enkelt mod sin Samvittigheds Vidnesbyrd gjorde noget Urigtigt, og om det end ogsaa kunde hænde, at en Enkelt, som saa dette, lod det gaa upaataalt hen, saa turde det dog paa ingen Maade komme dertil, at aabenbare Overtrædelser af Guds Bud eller af Lærernes Forskrifter jævnlig bleve begaaede af En eller Flere, og at en større Del af Disciplene saa det og dog Intet gjorde derved. Skulde det komme dertil, skulde Synd og Overtrædelse aabent og frækt optræde blandt Eleverne, uden at Nogen straffede det, da var Kristi Aand vægen eller paa Veie til at vige fra Skolen, og da maatte der først ret for Alvor bedes og vaages, tilsees, tugtes og formanæs for at holde paa Herren og ikke slippe ham, førend han atter havde velsignet.

Men, spørger Nogen, hvad for Straffemidler bruge I ved Eders Tugt? Vi svare: fornemmelig Ordet, Formaningens og Irettesættelsens Ord, talt med Strengthed og Alvor, men ogsaa med sand Kjerlighed, dels i Enrum, dels i flere eller samtlige Læreres Nærværelse, dels i nogle Meddisciples, f. Ex. vedkommende Klasse, dels endelig i hele

Skolens Nærværelse. Den strengeste Form af Ordets Straf består i, at den, der har forset sig, irettesættes i alle Læreres og Disciples Nærværelse. For Næsten kan man for enkelte Forseelser, især for Dovenskab og Forsømmelighed, berøve en Discipel en Del af hans Fritid og paalægge ham senere at gjøre, hvad han har forsømt, eller baade det og Mere til; og overhovedet er der jo flere saadanne mindre Straffe, som ere almindelige ved Skole'erne, og som ogsaa vi kunne bruge, forsaavidt der ikke er noget Ukrifteligt ved dem. Legemlig Straf kunde det vel blive en Kjærlighedspligt at forsøge mod yngre Dreng, paa hvem hine Straffe havde vist sig frugtesløse. Men i Almindelighed er dog Bortvisning fra Skolen eller Anmodning til vedkommende Færdige eller Formyndere om at tage en Discipel hjem det Middel, vi ville gribe til, naar han ikke vil bøie sig for Guds Ords Tugt.

Saaledes have vi nu seet, hvorledes Skolen søger at opfylde sin Pligt, ikke blot at undervise, men ogsaa at opdrage og optugte Disciplene, for at de ikke blot skulle faa Kundskaber, men ogsaa blive brave Mennesker og gode Kristne. Men ligesom vi hørte, at selve Undervisningen ogsaa var et Middel til saadan Opdragelse, saaledes skulle vi nu se, at et andet Middel dertil er den Orden og de Regler, som ere givne for Arbeidet og det hele Liv i Skolen. Enhver vil indse, at ved en saa stor Forsamling af Mennesker i et Hus er det nødvendigt, at der hersker stor Orden og ere bestemte Regler for hele Livet, dersom ikke den ene skal komme til at forstyrre den Anden; og dette bliver hos os end mere vigtigt ved den sparsomme Maade, hvorpaa Rummet er anvendt. Vi kunne ikke, som almindelig er Tilfældet ved de amerikanske Colleges, lade et Par Disciple faa et Værelse for sig selv, oftest med et tilstødende lidet Soverum, og desuden næsten for hvert Undervisningsfag have en egen Lærelse; thi paa den Maade vilde vort College, hvis alle Disciple skulde bo her, ikke have Rum til Halvdelen af dem, det nu kan optage. Vi have 5 større Sovesale og 6 mindre Soverærelser; 2 Værelser staar til Soveværelser; 14 Værelser, hvoraf 3 ere meget store, ere Læse og Undervisningsværelser, saa at dels et Antal af 5 til 15 Disciple bo og studere i hvert af dem, dels en Del af dem tillige benyttes til Undervisningen. At saa Mange maa sidde sammen, naar de læse paa sine Lektier, kan vistnok virke noget forstyrrende; men netop derfor maa der holdes saa meget mere Orden og Ro, og Disciplene faa vieselig paa denne Maade en god Øvelse heri, som ogsaa ellers i Livet vil komme dem til Nytte.

Men til denne Orden maa da ogsaa nødvendigvis høre, at der er en vis bestemt Tid, i hvilken Alle skulle læse, og hvori altsaa Ingen har Lov til at forstyrre den Anden med nogen Ting; og saaledes er det ogsaa i Virkeligheden indrettet hos os. Om Morgenen vækkes Alle til et bestemt Klokkeslet, nemlig Kl. 46. De have da en halv Time til at klæde sig paa, vaske sig, lægge i Donene o. s. v.; derpaa samles de til Morgenandagt, og saa kommer Frokosten. Efter denne have de Læse-

tid til Kl. $\frac{1}{2}$ 9, da der gives en halv Time fri, i hvilken de da skiftevis feie Værelserne. Undervisningstiden falder mellem Kl. 9 og 12 og mellem Kl. 2 og 5, dog saaledes, at Ingen har mere end mellem 26 og 29 Undervisningstimer om Ugen, og de Mellemtimer, som derfor kunne falde saavel Formiddag som Eftermiddag, benyttes da til Forberedelse paa Lektierne. Desuden er der et Frikvarter baade Formiddag og Eftermiddag, og Lørdag Eftermiddag er ganske fri, ligesom der Onsdag Eftermiddag kun læses til Kl. 4. Foruden de 2 Timers Fritid i Middagsstunden have Eleverne ogsaa fri fra Kl. 5 til 7 om Aftenen. Kl. $\frac{1}{2}$ 6 holdes Aftensmaaltidet. Fra Kl. 7 er Læsetid til Kl. $\frac{1}{2}$ 9, da der holdes Aftenandagt, og efter denne skulle de yngre Disciple gaa tilfængs, medens de ældre kunne være oppe til Kl. 10. I denne Aftentime fra Kl. 9 til 10 saavel som hele Lørdags Eftermiddag og i Onsdagætimen fra Kl. 4 til 5 have Disciplene Tilladelse til at læse eller lade det være, efter som de finde for godt; ellers i Fritiden maa derimod ingen Studering finde Sted, men Disciplene holdes til at være ude i fri Luft og bevæge sig saa meget som muligt; dette er for dem, der hele Dagen skulle sidde stille over Bogen, aldeles nødvendigt til Hælbredens Bevarelse, og det saa meget mere, som de fleste Disciple allerede ere i en temmelig fremrykket Alder og tidligere have været vant til fornemmelig at arbejde i fri Luft.

Som det vil sees, er der paa denne Maade paa de 4 af Ugens Dage omtrent 9 Timers fast Arbeidstid for alle Elever, om Onsdagen derimod 8 og om Lørdagen kun mellem 4 og 5. Derimod er der omtrent 12 Timer om Ugen eller i Gjennemsnit 2 Timer om Dagen, som Disciplene kunne tage sig fri eller studere, efter som de se, at de trænge til det eller kunne holde det ud, og endelig er der 3—4 Timer om Dagen, som skulle være fuldstændig Fritid og anvendes saa meget som muligt til Legemets Syrkelse og Sundhedens Befordring. Vi tro heri at have truffet omtrent den pæfjende Middelvei mellem for stor Frihed og Tvang, og næsten 11 Aars Erfaring, hvori kun ubetydelige Forandringer ere skete i denne daglige Orden, har bestyrket os i denne Mening. Nogle Elever kunne naturligvis lære sine Lektier i en kortere Tid end andre, og nogle kunne holde mere ud end andre; men derfor er ogsaa saa stor en Del af Tiden givn til Disciplenes egen frie Maadighed. Den Tid, hvori de ere forbundne til at læse, kan viselig Enhver med almindelig Hælbred holde ud, og Enhver selv med de bedste Evner have Brug for. Der skal dog Noget til at lære alle sine Lektier til Fuldkommenhed, og den, som har gjort det og endnu har Noget af sin faste Læsetid tilovers, vil dels kunne repitere og friske op igjen, hvad han har glemt af det, han før har lært, dels faar han Anvisning til at studere paa egen Haand, ja Lærerne læse undertiden særskilte Timer med saadanne enkelte Disciple, saa at de kunne have Anledning til at forsøge paa at gjenneemgaa Skolen i en kortere Tid end den sædvanlige. Den Fritid og Hviltid, som er tilstaaet Disciplene, ja som man alvor-

lig tilholder dem at bruge til Vederkvælgelse og Hvile, maa viæselig ogsaa ansees tilstrækkelig, især naar her ogsaa ellers anvendes Omhu paa at indrette Alt paa den for Helbredden tjenligste Maade. Men heri møder Læreren ofte den største Vanskelighed fra Disciplenes egen Side, idet disses tidligere Levemaade har været saa ganske forskjellig fra den, de her maa bruge. Hvad der før var Arbejde for dem, skal her være Vederkvælgelse, og omvendt. Før arbejdede de for det Meste ude i det Frie og maatte derved anstrenge Legemskræfterne, medens det var Hvile og Fritidsbestjæftigelse for dem at kunne tage en Vag i Haanden; nu derimod bestaar Arbejdet i at læse, og de skulle hvile og styrke sig ved at røre paa Legemet. Dette falder haardt for Mange at vænne sig til, og altså gerne ville de, naar Fritiden begynder, blot flytte sig nærmere til Ovnen og stege sig godt igjennem, saaledes som de før søgte Trang til, naar de havde været ude og arbejdet paa en kold Winterdag. Og saaledes med mange andre Ting, saa at Lærerne ofte have mere Møie med at lære Disciplene at indrette sin hele Levemaade paa den for en Studerende mest passende Maade end med at bibringe dem de egentlige Kundskaber, og naar Mange for Sygeligheds Skyld have forladt Skolen, saa kan Grunden ofte have været den, at Forandringen i den he'e Livsorden har været for stor for dem, og maaſte tildels, at de selv ikke have gjort sig tilbørlig Flid med at indrette sig paa den fornuftigste Maade og følge de givne Forſkrifter.

Men en Ting med Hensyn til denne Husorden ville vi endnu gjøre opmærksom paa. Ligesom en grundig Undervisning maa antages at øve en god moralisk Indvirkning paa Disciplene, saaledes maa uden Tvivl det Samme kunne siges om et saadant ordnet og regelmæssigt Liv. Disciplene komme ind i gode Vaner; de lære at staa tidlig op om Morgenens og inddele og benytte Tiden vel; de lære, at enhver nok saa liden Stund er for kostbar til at sløjes bort. Da naturligvis Kostholdet maa være tarveligt, vænne de sig til Nøisomhed og lære, at de ikke bør lægge Vægt paa, hvormed dette uæle Legeme fødes, der selv dog engang skal blive Dimeføde. Ved at være saa mange sammen lære de at øve Kjærlighed mod hverandre, at være overbærende og sagtmødige mod hverandre, at rette og søie sig efter hverandre, ikke altid blot at se hen til sig selv, men til sin Næste. Det kan vistnok beklages, at de ikke kunne nyde den veljørende Indflydelse af det stille og rolige private Familieliv, at Lærerne umuligt for saa stor en Flok kunne være, hvad en Fader kan være for sine egne Børn, og at end mere en Moders kjærlige Omſorg her ikke kan have. Men saa er nu heller ikke ethvert Familiehjem et saadant, som det skulde være, og paa den anden Side vil det af det Ovenanførte skønnes, at Disciplene her kunne saa mangen gavnlig moralisk Paavirkning, som ikke det bedste Faderhjem kan give dem. Vistnok bør kristelige Forældre, skjønt her i denne Skole af al Magt arbejdes paa, at Guds Ord i alle Ting skal saa raade og regjere, ogsaa naar de sende sine Børn hid, dog af Hjertet bede Kristi

Bøn for sine Disciple: "Jeg beder ikke, at du vil tage dem ud af Verden, men at du vil bevare dem fra det Onde" (Joh. 17, 15.). Men gjøre de dette, da kunne de vielselig have det trygge Haab, at deres Børn her baade ville faa gode Kundskaber og tillige med Guds Hjælp voxe og befæstes i sin Kristendom og saaledes uddannes mere og mere baade til dygtige og brave Mennesker og til gode Kristne. Med Tak til Gud kunne vi ogsaa sige, at af de Mange, som kun for en kortere Tid (mest 1—2 Aar) have besøgt denne Skole og senere ere komne ind i verdslige Stillingen, have de Allerfleste baade opført sig vel, medens de vare her, og vi høre ogsaa senere kun Godt om dem. Der er vistnok Undtagelser, om hvilke ikke dette kan siges, og det Onde spørges altid videre end det Gode, og vi vide vel, at Saadant har været lagt Skolen til Last. Men ligesom der i Kirken og i hver enkelt Menighed altid "ere Onde og Gyflere indblandede" (Augsb. Konf. Art. 8), saaledes maa ogsaa det Samme gjælde om en kristelig Skole, hvor man først og fremst søger med Guds Ord at opdrage Disciplene til Guds Børn. Thi overalt, hvor Ordet prædikes og læres, er det som et Garn, der kastes i Havet og drager baade gode og onde Fiske; vi have ingen Forjættelse om, at det hos os kun skal drage gode, og Ingen har derfor Ret til at fordre Saadant af os. Derimod har man Ret til at fordre, at vi skulde være troe i vor Gjerning, og Frugterne maa da staa i Guds Haand; hvad Han da giver, skulde vi Alle takke Ham for, idet vi i Ydmyghed erkjende, at det dog altid er meget mere, end vi have fortjent.

Hermed ville vi da slutte denne Beskrivelse af vort College. Læseren har af den kunnet se, hvorledes Alt her er indrettet, eller hvorledes det i det Mindste er vor Plan og vort Maal, at det skulde være indrettet, om der end paa Grund af de menneskelige Skæbneligheder kan mangle Meget i mange Stykker. Der var nok ogsaa andre Ting med Hensyn til Collegiet, som vi kunde ønske at udtale os om for vort Kirkesamfunds Medlemmer; men da denne Katalog alligevel vil blive temmelig stor, ville vi hellere udsætte det til senere. Smidlertid haabe vi, at ogsaa denne Beskrivelse vil vække hos Nogle en mere levende Deltagelse for denne vort hele Samfunds fælles Sag og opmuntre til virksomt at arbejde med os ved Bøn og Handling, at vor Gjerning maa blive velsignet til Bedste for mange Sjæle.

IV.

Disciple.

	Opbold ved Skolen.	Nuværende Stil- ling.
Brynjolf Gørde, Springprairie, Wis.	1861—62	Præst
Knut Bergh, Big Canoe, Iowa,	1861 og 64	{ Professore og Le- gislatormedlem.
Olaus Normann, Libertyprairie, Wis.	1861—66	Præst
Johannes Bergh, Big Canoe, Iowa	1861—66	Præst
Lars Folkestad, Bonnetprairie, Wis.	1861	Farmer og Lærer
Iver Larsen, Big Canoe, Iowa	1861—62	Kjøbmand
Niels Eide, " "	1861	Apotheker
Knut Aslaksen, Libertyprairie, Wis.	1861—63	Kjøbmand
Niels Ottun, Golden, Minn.	1861—63	Farmer og Lærer
Johannes Ellis, Norway Grove, Wis.	1861	{ Farmarbejder og Lærer.
Markus Fosse " "	1861	Skolelærer
Peter Iverslie, Waupaca, Wis.	1862—64	Skolelærer
Ole Evensen Wik, Jeffersonprairie, Wis.	1862—66	Skolelærer
Rasmus Anderson, Koshkonong, Wis.	1862—65	Professore
Eilif Olsen, Painted Creek, Iowa	1862—66	Præst
Knut E. Nordgaard, Bonnetprairie, Wis.	1862—66	Advokat
Ole B. Gustvedt, Libertyprairie, Wis.	{ 1862—63 1864—65	Farmer
Nils B. Berge, " "	{ 1862—63 1867—68	Præst
Ole G. Tjelland sen., Koshkonong, Wis.	1862—64	Farmarbejder
Ole Iversen Huseby, " "	1862—63	Farmer
Tollef Korstvedt " "	1862—64	Farmer
Nils Ovammen, Libertyprairie, Wis.	1862—63	Præst
Christoffer Simonsen, Ashippun, Wis.	1862—64	Kjøbmand
Ludvig Suckow, Madison, Wis.	1862—64	Bogbinder
Knut Thorstensen, Golden, Minn.	1862—63	Præst
Lars J. Marthus, Lisbon, Ill.	1862—66	Præst
Ole J. Marthus, " "	1862—63	død
Ole Gaarder, Postwick Valley, Wis.	{ 1862—63 1865—67	Læge

	Ophold ved Skolen	Nuværende Stil- ling.
Lars Cherven, Calmar, Iowa	1862—68	Præst
Lars Neque, Libertyprairie, Wis.	1862—69	Student
Anders L. Hollo, Koshkonong, Wis.	1862—64	Læge
Gullik Erdball, Libertyprairie, Wis.	1862—66	Præst
Peder Grinde, Libertyprairie, Wis.	1862—63	Kirkesanger
Torger Tærum, " "	1862	Farmarbejder
Torger H. Dahl, Chippewa River, Wis.	1862—65	Præst
Karl Kittelsen, Sugar Creek, Wis.	1862—64	Farmarbejder
Kristen Kristensen, Clinton, Iowa	1862—63	Farmer
Peder Skotland, Calmar, Iowa	1862—64	Handelsbetjent
Eben F. Homme, Houston, Minn.	1862—64	Præst
Ole G. Sukam, Vermont, Wis.	1862—63	Præst
Olaf S. Reishus, Rushford, Minn.	1862—64	{ Farmer og Legislaturmdl.
Ole Larsen Aft, Highlandprairie, Minn.	1863—64	
John Nordbø, Northprairie, Minn.	1863—65	Skolelærer
Adolf D. Alfsen, Waushara Co., Wis.	1863—69	Præst
Tollef Nosholdt, Waupacca, Wis.	1863—68	theol. Student
Od Larsen, Lemonweir, Wis.	1863—64	Farmer
Tosten Tesme, Bonnetprairie, Wis.	1863—65	Skolelærer
Hans Sandaker, Calmar, Iowa	1863—64	Farmer
Gudbrand Lunde, Spring Grove, Minn.	1863—69	Præst
Søren E. Andersen, Koshkonong, Wis.	1863—64	Farmer
Tjerand Kristensen, Lisbon, Ill.	1863—65	Skolelærer
Jens E. Narebak, Houston, Minn.	1863—64	Skolelærer
Andreas Aaker, Holden, Minn.	1863—64	død
Elias J. Velo, Bluemounds, Wis.	1863—64	Farmer og Lærer
Tosten Stabæk, Rock Run, Ill.	1863—65	Farmer
Ole P. Hulebak, Holden, Minn.	1863—64	Farmer
L. D. Iuve, Springprairie, Wis.	1863—66	Præst
Nils Kristoffersen, Rock Run, Ill.	1863—65	Farmarbejder
Hans Winden, Clermont, Iowa	1863—65	Handelsbetjent
Peder D. Roben, Decorah, Iowa	1863—65	Dep. Co. Clerk
Ole L. Lomen, " "	1863—65	Farmer
Marius Brodahl, Perry, Wis.	1863—65	Farmarbejder
Kristoffer Suckow, Washingtonprairie, Iowa	1863—64	
Anders Binnor, Calmar, Iowa	1863—69	theol. Student
Hans Winger, Rockriver, Wis.	1863—66	Farmer
Anders Torgersen, Waupacca, Wis.	1863—64	Skolelærer
Ole H. Storla, Painted Creek, Iowa	1863—65	Farmer
Johannes Gundersen, Lemonweir, Wis.	1863—64	Farmer
Martin Clausen, St. Ansgar, Iowa	1864—65	
Jacob D. Jacobsen, Pine Lake, Wis.	1864—65	Professør

	Ophold ved Skolen	Nuværende Stils- ling.
Nicolai Forseth, Rock River, Wis.	1864—65	Farमारbejder
Fred. M. Møller, Winchester, Wis.	1864—70	Theol. Student
Halvor Bergeland, Libertyprairie, Wis.	1864—65	Handelsbetjent
Nelak Teisberg, Koshkonong, Wis.	1864—70	Student
Abel Anderson, " "	{ 1864—65 1871—	endnu ved Skolen
Johannes Hennum, Libertyprairie, Wis.	1864—65	Farmer og Lærer
Anders Waage, Springdale, Wis.	1864—65	Kirkesanger
Peder M. Hlaten, Vermont, Wis.	1864—66	Handelsbetjent
Hans Spilde, Lodi, Wis.	1864—66	Bogtrykker
Nils Kjeldsen, Bonnetprairie, Wis.	1864—66	Farmer
Ole A. Rustad, Roche a Cree, Wis.	1864—66	Farmer og Lærer
Ole S. Solum, Norway Grove, Wis.	1864—67	Farmer og Lærer
Martin Fægre, Painted Creek, Iowa	1864—65	Jernbaneofficiant
Evenung S. Sevig, Rock Run, Ill.	1864—65	Farमारbejder
Johannes Thorsgaard " "	1864—69	Skolelærer
Reinhard T. Bentson " "	1864—70	Skolelærer
Kristian Eivesind, Glenwood, Iowa	1864—66	Farmer
Hans Eivesind, " "	1864—65	Handelsbetjent
Torjus Wetlesen, Washingtonprairie, Iowa	1864—67	Præst
Brede Bredefsen, Madison, Iowa	1864—65	Farmer
E. Eვნnungen, Little Turkey River, Ia.	1864—66	Præst
Knut Bjørge, Big Canoe, Iowa	1864—70	theol. Student
Samson Ellefsen, " "	1864—65	Handelsbetjent
Hans Grinde, Norway Grove, Wis.	1864—66	Farmer og Lærer
Ole Halgrimsen, Clermont, Iowa	1864—66	Farmer
Isak Preus, Coonprairie, Wis.	{ 1865—66 1868—69	{ paa en anden Skole
Adolf Bredefsen, Springprairie, Wis.	1865—70	theol. Student
Kristian Preus, " "	{ 1865—66 1868—	endnu ved Skolen
Peter Neque, Libertyprairie, Wis.	1865—67	Præst
Engbret Johnson, Painted Creek, Iowa	1865—66	Skolelærer
Hans G. Stub, Big Canoe, Iowa	1865—66	theol. Student
Laurits Thoen, Rush River, Wis.	{ 1865—70 1871—	endnu ved Skolen
Hans Andr. Jakobsen, Rock River, Wis.	1865—66	Farmer
Engbret Bjerke, Trempeleau, Wis.	1865—66	Handelsbetjent
Kornelius Narvesen, Spring Grove, Minn.	1865—67	Skolelærer
Engbret Berge, Springdale, Wis.	1865—66	Farमारbejder
Arne Opheim, Washingtonprairie, Iowa	1865—67	Farmer og Lærer
Reier Larsen, Spring Grove, Minn	{ 1865—68 1869—	endnu ved Skolen

	Ophold ved Skolen	Nuværende Stil- ling.
Nils J. Ellestad, Newburg, Minn.	1865—71	theol. Student
Nils Gudbrandsen, Bergen, Minn.	1865—	endnu ved Skolen
Kristian Johnson, Washingtonprairie, Iowa	1865—67	Farmer
Karl Thorsnæs, Norway Grove, Wis.	1865—67	Skolelærer
Lars Grinde, " " "	1865—66	Farmer og Lærer
Peder Linde, " " "	1865—67	Farमारbejder
Amund Haukenæs " " "	1865—66	Farमारbejder
Johannes Ringstad, Madison, Iowa	1865—67	Handelsbetjent
Jens Velo, Clermont, Iowa	1865—71	theol. Student
Olaf Smeby, Painted Creek, Iowa	1865—71	theol. Student
Hans Fægre, " " "	1865—66	Farmer
Torggrim Bjeld, Vermont, Wis.	1865—67	Mekanikus
John Rubson, " " "	1865—67	Farmer
John Rystad, Rockriver, Wis.	{ 1865—67 og 70—71	Farमारbejd.
Ole J. Lomen, Decorah, Iowa	1865—67	Farमारbejder
Knut Selgesen, Waupun, Wis.	{ 1865—67 og 69—70	Handelsbetjent
John Engesæter, Norway Grove, Wis.	1865—66	død
Lars R. Lier, Roskfonong, Wis.	1865—66	Farमारbejder
Bjuf Garstad, Greenfield, Minn.	1865—71	theol. Student
Torbjørn Mohn, St. Olafs Mgh., Minn.	1865—70	theol. Student
Edvard Dankel, New York	1865—67	Handelsbetjent
David Røthe, Libertyprairie, Wis.	1865—68	{ Farमारbejder og Lærer
Iver Bjørnsen, Dodgeville, Wis.	1865—66	Farmer
Andrew Anderson, Waupacca, Wis.	1865—67	Kjebmand
Ingvald Olsen, Chicago, Ill.	1865—66	Advokat
Lars Anderson, Story Co., Iowa	1865—66	Skolelærer
Martineus Iverslie, Scandinavia, Wis.	1865—67	død
Eyvert Anderson, Rock Run, Ill.	1865—71	Student
Nils Tønsberg, Lisbon, Ill.	1865—66	Skolelærer
Ole K. Aarethun, Rootriver, Minn.	1865—66	Kjebmand
Laurits Petersen, Norge	1866	Handelsbetjent
Johannes Kristiansen, Scandinavia, Wis.	1866—71	frav. for Eygd.
Tønnes Møller, Winchester, Wis.	1866—67	Farmer
Martin S. Mikkelsen, Waupacca, Wis.	1866—68	Farmer og Lærer
Anut Grifsen, Heartprairie, Wis.	1866—69	Farमारbejder
Amund Grifsen, " " "	1866—68	Farमारbejder
Johannes Larsen, Milwaukee, Wis.	1866—67	Skolelærer
Ole E. Solseth, Greenfield, Minn.	1866—69	Præst
Johan Østrud, Bloomfield, Minn.	1866	Skolelærer
Johan A. Hansen, " " "	1866—67	Farमारbejder
Elling Reierjen, Spring Grove, Minn.	1866—68	Skolelærer

	Dyhold ved Skolen	Nuværende Stil- ling.
Ole D. Sando, Estherville, Iowa	{ 1866—67 1869—70	theol. Student
Elling D. Dale, Beaver Creek, Wis.	{ 1866—67 1868—70	theol. Student
Nils Th. Høreid, " " "	1866—67	Farmarbeider
Paul B. Gotaas, Highlandprairie, Minn.	1866—71	frav. for Sygd.
Torjus Reishus, Rushford, Minn.	1866—71	frav. for Sygd.
Frants Overland, Highlandprairie, Minn.	1866—67	Farmer
Anders Thomasen, Painted Creek, Iowa	{ 1866—69 1871—72	{ Farmarbeider og Lærer
Henry Ramstad, Norway, Iowa	1866—67	Handelsbetjent
Thor E. Vold, " " "	1866—67	Farmarbeider
Bernt Gaarder, Postwick Valley, Wis.	1866—68	Farmarbeider
Anders Knutsen, " " "	1866—70	Farmarbeider
Ole D. Lien, Nordre Waseca, Minn.	1866—69	Skolelærer
Torger Iversen, " " "	1866—68	Gartneragent
Nehem Kristensen, Port Washington, Wis.	1866—	{ midlert. Hjælpe- lærer ved Skolen
Theodor Baardsen, " " "	1866—67	{ Farmarbeider og Lærer
Jakob Ottesen Lunde, Norge	{ 1866—67 1868	Skolelærer
Karl S. Naby, Libertyprairie, Wis.	1866—68	Handelsbetjent
Torbjørn Volstad, " " "	1866—68	{ Farmarbeider og Lærer
Kristian Hansen, Blue River Wis.	1866—68	død
Ole Svalheim, Norway Grove, Wis.	1866—68	Farmarbeider
Peder Tvedten, Pine Lake, Wis.	1866—67	Farmarbeider
Martin Mæland, Greenfield, Minn.	1866	{ paa en anden Skole
Kristoffer Medaas, Houston, Minn.	1866—68	Skolelærer
Edvard G. Theige, Coonprairie, Wis.	1866—70	Skolelærer
Peder J. Duren, Greenfield, Minn.	1866	
Peder T. Silmen, Michicott, Wis.	1866—	endnu ved Skolen
Lars D. Thorpe, St. Olaus Mgh., Minn.	1866—67	Farmer og Lærer
Knut N. Sybrud, Mill Creek, Wis.	1866—67	Farmarbeider
Gans Johnson, Waupacea, Wis.	{ 1866—70 1871—	endnu ved Skolen
Mons Pedersen, Skoponong, Wis.	1866—67	Farmer
Gelge S. Medal, Madison, Iowa	1867—69	død
Olaus D. Storla, Painted Creek, Iowa	1867—68	Farmarbeider
Endre S. Gjesla, " " "	1867—68	Farmarbeider
Anders Ellestad, Newburg, Minn.	1867—69	Arbejder
Martin Mortensen, Milwaukee, Wis.	1867—69	Farmarbeider

	Dyrhold ved Skolen	Nuværende Stil- ling.
Ketil D. Eidahl, Calmar, Iowa	{ 1867—68 1870	theol. Student
Harald Neubergh, Norge	1867—68	
Naasmus Johnsen, Norge	1867—68	
Salvor Hustvedt, Libertyprairie Wis.	1867—	endnu ved Skolen
Hans Thorsnæs, Norway Grove, Wis.	1867—68	
Johannes N. Vaaler, Bonnetprairie, Wis.	{ 1867—68 1871—	endnu ved Skolen
Nils A. Førde, Big Canoe, Iowa	1867—	endnu ved Skolen
Lars P. Budal, " " "	1867—71	{ paa en anden Skole
Jørgen Nordby, " " "	1867—	endnu ved Skolen
Olaf Solum, Washingtonprairie, Iowa	1867—70	Farmarbeider
Karl R. Næs, Norge	1867—69	Præst
Kristian Molstad, Norge	1867—70	død
Knut Gjelle, Norge	1867—71	Skolelærer
Gudbrand J. Lomen, Decorah, Iowa	1867—	endnu ved Skolen
Iver S. Gjerald, Skoponong, Wis.	1867—70	Skolelærer
Salvor Th. Høgstul, " "	1867—70	Farmarbeider
Eyvert L. Floren, Golden, Minn.	1867—69	theol. Student
Stefen Hustvedt, Koshkonong, Wis.	{ 1867—69 1870—71	Skolelærer
Jakob Foss, Washingtonprairie, Iowa	1867—70	
Westhe Egeberg, Norge	1868—69	Farmer
Wilh. Braamann, Norge	1868—69	Skolelærer
James Young, Madison, Wis.	1868—69	
Olaf Mandt, Koshkonong, Wis.	1868—	endnu ved Skolen
Eyvert Nislaug, Longprairie, Ill.	1868 og 71	Farmarbeider
Edvard Paulsen, Waupun, Wis.	1868—69	
Gustav Branson, Waupun, Wis.	1868—70	Smedarbeider
Ole Danielsen, Winchester, Wis.	1868—70	Farmarbeider
Charles Everson, Otter Creek, Wis.	1868—70	theol. Student
Andreas Selgesen, Waupun, Wis.	1868—71	Farmarbeider
M. D. Kragevik, Lee Co., Ill.	1868—69	død
Hans Myhren, Bergen, Dak.	1868—70	Farmer
Nils Sampson, Bangen, Dak.	1868—70	død
Lars Sampson, " "	1868—	endnu ved Skolen
Thomas Sm. Thompson, Chicago, Ill.	1868—70	Telegrafist
Brun Anderson, Lemonweir, Wis.	1868—	endnu ved Skolen
Lars Tønnesen, Coonprairie, Wis.	1868—70	Farmarbeider
Andreas Torgersen, Chicago, Ill.	1868—72	frav. for Sygdom
Ketil Børthe, Winchester, Wis.	1868—71	Handelsbetjent
Lars Rjærslund, Koshkonong, Wis.	1868—70	Farmarbeider
Ole Kjelland, jun., " "	1868—	endnu ved Skolen

	Dødsfald ved Skolen	Nuværende Stil- ling.
Ole Werner Skatter, " "	1868—69	Farmarbeider
Anton Bredesen Sander, Madison, Iowa	1868—	endnu ved Skolen
J. Nordahl W. Preuss, Coonprairie, Wis.	1868—	endnu ved Skolen
Olaus Gullord, Coonprairie, Wis.	1868—70	{ paa en anden Skole
Olaus Næperud, " "	1868—70	{ paa en anden Skole
Anton Forseth, Rock River, Wis.	1868—70	Farmarbeider
Johan Forseth, " " "	1868—69	død
Georg Berge, Springdale, Wis.	1868—69	Farmarbeider
Lars P. Odven, " "	1868—	endnu ved Skolen
Ole Bakkebold, Northprairie, Minn.	1868—71	død
Nils P. Gaugen, Rush River, Wis.	{ 1868—70 1871	Skolelærer
Erik Nilsen, St. Louis, Mo.	1868—69	Mekanikus
Gudmund Skartvedt, Stavanger, Iowa	1868—72	frav. for Sygdom
Edwin Ellefsen, Greenfield, Minn.	1868—69	Farmarbeider
Bier Mathre, Lisbon, Ill.	1868—	endnu ved Skolen
Oven P. Kalfstad, Rock River, Wis.	1868—70	Skolelærer
Ole Henriksen Bergh, Perry, Wis.	1868—69	Skolelærer
Søren Arndahl, Stavanger, Iowa	1868—70	Farmarbeider
Lars Nelson, Lisbon, Ill.	1868—69	Farmarbeider
John Nelson, " "	1868—70	Farmarbeider
Sjur Vik, " "	1868—70	Skolelærer
Laurents Høstvedt, Roundprairie, Iowa	1868—69	Farmarbeider
Abel Selvig, Clinton, Iowa	{ 1868—70 1871	Skolelærer
Ole Pedersen, Benton, Iowa	1868—69	Farmarbeider
Martin Jakobsen, Painted Creek, Iowa	1868	død
Knut Frøvdal, Madison, Iowa	1868—69	Farmarbeider
Ketil Torjussen, Highlandprairie, Minn.	1868—69	Farmarbeider
Nils Brandhagen, Washingtonprairie, Iowa	1838—71	Skolelærer
Engbret Høng, Manitowoc, Wis.	1868—71	Skolelærer
Johannes Myrberg, Highlandprairie, Minn.	1868—71	Skolelærer
Ole Røvang, Washingtonprairie, Iowa	1869	Farmarbeider
G. Olsen Hagen, Clayton Co., Iowa	1869	
Olaf Barlo, Decorah, Iowa	1869—	endnu ved Skolen
Peder Strømme, Winchester, Wis.	1869—	endnu ved Skolen
Simon Hagebak, Golden, Minn.	1869—70	
Lars A. Ueland, Coonprairie, Wis.	1869—71	frav. for Sygdom
Edvard O. Teige, Madison, Iowa	1869—71	{ paa en anden Skole
Ole P. Bangsnes, " "	1869—	endnu ved Skolen

	Ophold ved Skolen	Nuværende Stil- ling.
Tob. H. Tobiasen, Calmar, Iowa	{ 1869—70 1871	Farmarbejder
Dlaus Monserud, Painted Creek, Iowa	1869—72	Skolelærer
Vilhelm Petersen, " "	1869—	endnu ved Skolen
Vikings L. Seim, " "	1869—	endnu ved Skolen
Ole Arntsen, Lansing, Iowa	1869—71	hjemme
Jakob Brørby, Clermont, Iowa	1869—	endnu ved Skolen
Bernt Møller, Winchester, Wis.	1869—	endnu ved Skolen
Gudbr. Gudbrandsen, Winchester, Wis.	1869—	endnu ved Skolen
Anton Halvorsen, Rockriver, Wis.	1869—70	død
Ole S. Aaberg, Roche a Cree Wis.	1869—	endnu ved Skolen
Magne Langeland, Big Canoe, Iowa	1869—	endnu ved Skolen
Ole P. Stam, Valley Grove, Minn.	1869—70	Farmarbejder
John N. Kværnødden, Holden, Minn.	{ 1869—70 1871—	endnu ved Skolen
Kristen Mæseth, " "	1869—	endnu ved Skolen
Ingvar Monsen, Le Roy, Minn.	1869—	endnu ved Skolen
Andreas R. Sagen, Perry, Wis.	1869—	endnu ved Skolen
Knut Nordgaard, Holden, Minn.	1869—70	Farmarbejder
Ole Fosmark, Springprairie, Wis.	1869—	endnu ved Skolen
Bernhard Bredesen, " "	1869—71	Farmarbejder
Thomas Johannesen, Elstad, Minn.	1869 og 70—	endnu ved Skolen
Gerhard Rasmussen, Lisbon, Ill.	1869—71	midlertidig frav.
Andreas Thurno, Calmar, Iowa	1869—	endnu ved Skolen
Hans Haukenæs, Norway Grove, Wis.	1869—71	Farmarbejder
Lewis Leknæs, Lisbon, Ill.	1869—	endnu ved Skolen
Knut Stabæk, Rock Run, Ill.	1869—70	medic. Student
Anton S. Berg, Northprairie, Minn.	1869—70	død
Kristian Torgensen, Wiot, Wis.	1869—	endnu ved Skolen
Zacharias O. Blekre, Northprairie, Minn.	1869—	endnu ved Skolen
Ole Rønneberg, Blue Mounds, Wis.	1869—70	
Endre Saastad, Washingtonprairie, Iowa	1869—70	theol. Student
Mikkel Hølseth, Postwick Valley, Wis.	1869—71	midlertidig frav.
Henrik Strand, Big Canoe, Iowa	1869—	endnu ved Skolen
Sivert Nordbøld, Painted Creek, Iowa	1869—70	Handelsbetjent
Karl August Knutsen, Michicott, Wis.	1869—72	frav. for Sygdom
Gustav Gundersen, Holden, Minn.	1869—70	Kontorist
Iver Fosvik, Elstad, Minn.	1869—	endnu ved Skolen
Lars Lynne, Washingtonprairie, Iowa	1869—	endnu ved Skolen
Hans Pedersen, Freeborn, Minn.	1869—	endnu ved Skolen
Johan Bring, Postwick Valley, Wis.	1869—70	Handelsbetjent
Lars Haaben, Holden, Minn.	1869—70	Skolelærer
Ketil Gunn, Painted Creek, Iowa,	1860—70	f. L. i Norge

	Dyhold ved Skolen	Nuværende Stilling.
Thomas Hansen (Danst), Springprairie, Wis.	1870—71	Arbejder
Ole G. Stamn, Primrose, Wis.	1870—71	{ Farmarbejder og Lærer.
Knut Næste, Decorah, Iowa	1870—71	
Kristian Skaaen, Norge	1870 og 71	Handelsbetjent
Magnus Koesod, Big Canoe, Iowa	1870—	theol. Student
Michael Borge, Springprairie, Wis.	1870—71	endnu ved Skolen
Frederik Knutsen, " "	1870—71	theol. Student
Otto Hjort, Painted Creek, Iowa	1870—	frav. for Sygdom
Josef Oppenud, Clermont, Iowa	1870—	endnu ved Skolen
George Willett (Amerikaner), Decorah, Iowa	1870—72	endnu ved Skolen
Lars Rydning, St. Peter, Minn.	1870—71	{ paa en anden Skole
Paul Rydning, " "	1870—72	Handelsbetjent
Johan Olvisaker, Red Wing, "	1870—	frav. for Sygdom
John Næseth, Holden, "	1870—72	endnu ved Skolen
Andreas B. Fjelland, Koshkonong, Wis.	1870—	frav. for Sygdom
Ole E. Hofne, " "	1870—71	endnu ved Skolen
Ketil Strømmen, " "	1870—71	Farmarbejder
Erik Grønstad, Lisbon, Ill.	1870—71	Farmarbejder
Peder Isberg, Washingtonprairie, Iowa	1870—	midlertidig frav.
Ole Gaarder, Dodgeville, Wis.	1870—71	endnu ved Skolen
Eyvart Gaarder, Albany, Wis.	1870—72	theol. Student
Nils Edgar Anderson, Washingtonpr., Iowa	1870—	frav. for Sygdom
Ole Daleby, Perry, Wis.	1870—	endnu ved Skolen
Gudbrand Nordgaard, Washingtonpr., Iowa	1870—72	endnu ved Skolen
Erik Ruste, Perry, Wis.	1870—	midlertidig frav.
Ole A. Urdahl, Springdale, Wis.	1870—	endnu ved Skolen
Bjørn E. Saatvedt, Chicago, Ill.	1870—	endnu ved Skolen
Kjølhel Varlen Guttebo, Glenwood, Iowa	1870—	endnu ved Skolen
Saloor Bergland, Highlandprairie, Minn.	1870	endnu ved Skolen
Enok Baldeland, Clermont, Iowa	1870—	Skolelærer
Peter Stenehjelm, Wilmington, Minn.	1870—71	endnu ved Skolen
Erik Kvale, " "	1870—	Farmarbejder
Bifing Dale, Big Canoe, Iowa	1870—	endnu ved Skolen
Torbjørn Kjerland, Big Canoe, Iowa	1870—71	endnu ved Skolen
Anders Andersen, Manitowoc, Wis.	1870—	Handelsbetjent
Martin Gundersen, Chicago, Ill.	1870—72	endnu ved Skolen
Johan Jensen, Kewaunee, Wis.	1870—	frav. for Sygdom
Johannes Hellestvedt, Rushford, Minn.	1870—71	endnu ved Skolen
Kasper Hægre, Hægreprairie, Iowa	1870—	theol. Student
Galle Røthe, Koshkonong, Wis.	1870—	endnu ved Skolen
Eyvart Næsen, Ridaros, Dak.	1870—72	endnu ved Skolen
		frav. for Sygdom

	Dyholds ved Skolen	Nuværende Stil- ling.
Henry Steensland, Madison, Wis.	1870—71	hjemme
Ole S. Berg, Northprairie, Minn.	1870—	endnu ved Skolen
Jonas Akre, Big Canoe, Iowa	1870—72	frav. for Sygdom
Karl A. Næs, Winchester, Wis.	1870—71	Farmer
Lars Osmundsen, Houston, Minn.	1870—71	Farmerarbejder
Nils J. Lie, Ottercreek, Wis.	1870	Farmerarbejder
Peder Selgeland, Lisbon, Ill.	1870—72	frav. for Sygdom
John D. Juve, Houston, Minn.	1870—71	Farmerarbejder
Thyge A. N. Naas, St. Olaf, Minn.	1870—71	Handelsbetjent
D. S. Dahl, Yellow Medicine Minn.	1870—	endnu ved Skolen
Genr. A. Sybertsen, New York	1870—	endnu ved Skolen
Thomas Torrisson, Manitowoc, Wis.	1870—	endnu ved Skolen
Peter A. Henriksen, Rushford, Minn.	1870—	endnu ved Skolen
Nils Abraham Thorsen, Douglas Co., Minn.	1870—	endnu ved Skolen
Syvert Alnæs, Stavanger, Iowa	1870—71	Farmer
Haldor Sponheim, Big Canoe, Iowa	1870—71	Arbejder
Hans Sivertsen, Springprairie, Wis.	1871	
Ole J. Wilhelmssen, Silver Lake, Iowa	1871	theol. Student
S. A. Bergb, Blue Mounds, Wis.	1871—	endnu ved Skolen
Michael Fleischer, Madison, Wis.	1871	hjemme
Ludvig Fleischer, " "	1871—	endnu ved Skolen
Liman Eidahl, Spring Grove, Minn.	1871—	endnu ved Skolen
Liman Quarve, " "	1871—	endnu ved Skolen
Iver Olsen Schjeie, Maunkato, "	1871—	endnu ved Skolen
David G. Rambheim, Lodi, Wis.	1871—	endnu ved Skolen
Martin Gabriel, Madison, "	1871—	endnu ved Skolen
Edvard Borgen, Decorah, Iowa	1871—	endnu ved Skolen
Elling O. Bold, Madison, "	1871—72	frav. for Sygdom
Torgen Lomen, Decorah, "	1871—	endnu ved Skolen
Realf Brandt, " "	1871—	endnu ved Skolen
A. N. Rystad, Benton, "	1871—	endnu ved Skolen
Hans D. L. Hage, Norge	1—71—	endnu ved Skolen
John W. Osland, Clinton, "	1871—72	frav. for Sygdom
Halvard Gabrielsen, Newburg, Minn.	1871—	endnu ved Skolen
Annt L. Thompson, Dodgeville, Wis.	1871—72	frav. for Sygdom
Karl A. Dahl, Waupun, Wis.	1871—	endnu ved Skolen
Lars S. Pedersen, Lime Creek, Iowa	1871—	endnu ved Skolen
Albert Chr. Amundsen, Silver Lake, Iowa	1871—	endnu ved Skolen
Halvor Olsen, St. Olaf, Minn.	1871—72	frav. for Sygdom
Anders A. Aaby, " "	1871—	endnu ved Skolen
Jens S. Johnsen, " "	1871—	endnu ved Skolen
Ole S. Lia, Winchester, Wis.	1871—	endnu ved Skolen
Johannes Svovland, Norge	1871—	endnu ved Skolen

	Dyhold ved Skolen.	Nuværende Stil- ling.
Peter A. Bidvey, "	1871—	endnu ved Skolen
Anved P. Rondestvedt, Springdale, Wis.	1871—	endnu ved Skolen
Albert Andersen, Janesville, Wis.	1871—72	frav. for Evgdom
Ole A. Halkesvif, Big Canoe, Iowa	1871—	endnu ved Skolen
Martin Johnson, Milwaukee, Wis.	1871—	endnu ved Skolen
Jens Johannesen (Danst), St. Louis, Mo.	1871—	endnu ved Skolen
Thorvild Thorvildsen, Northprairie, Minn.	1871—	endnu ved Skolen
Iver L. Hofne, Greenfield, Minn.	1871—	endnu ved Skolen
Martin Krees, Union Prairie, Minn.	1871—	endnu ved Skolen
Rils J. Bakke, Minneola, Minn.	1871—	endnu ved Skolen
Johannes Olvisaker, Norge	1871—	endnu ved Skolen
Johan Anton Blilie, Glenwood, Iowa	1871—	endnu ved Skolen
Toster L. Land, Calmar, Iowa	1871—	endnu ved Skolen
Thorvald Holm, Painted Creek, Iowa	1871—	endnu ved Skolen
Anton A. Joesum, " " "	1871—	endnu ved Skolen
T. J. Landsværk, Little Turkey River, Ia.	1871—	endnu ved Skolen
Tosten Olsen, " "	1871—	endnu ved Skolen
Ole N. Grønsberg, Jordan, Wis.	1871—	endnu ved Skolen
Nåle P. Ohlsgaard, Wilmington, Minn.	1871	frav. for Evgdom
Martus Thorsen, Norge	1871—	endnu ved Skolen
Peter R. Landsværk, Spring Grove, Minn.	1871—	endnu ved Skolen
Ole J. Gadland, " " "	1871	frav. for Evgdom
Knut Knutsen, Manitowac, Wis.	1871—	endnu ved Skolen
August Schmidt, Decorah, Iowa	1871	} paa en anden Skole
Jans Henriksen, Rushford, Minn.	1871	
Gustav Henriksen, " "	1871—	endnu ved Skolen
Lawrence Andersen, St. Olaf, Minn.	1871—72	midlertidig frav.
Ewert Saastad, Madison, Iowa	1871—	endnu ved Skolen
Tollef Sandersen, Greenfield, Minn.	1872	midlertidig frav.
Olaf Hoel, Northprairie, Minn.	1872—	endnu ved Skolen

Foruden ovenstaaende Fortegnelse, som indeholder 417 Disciple, have endnu 17 været indskrevne som saadanne, men ere her ikke medregnede, fordi de have været ved Skolen saa ganske kort Tid, høist et Par Maaneder.

Denne Fortegnelse trykkes den 15de Mai og indeholder alle Dphøninger saa fuldstændig og nøiagtig, som det har været muligt at erholde dem. Et Aftryk har for en Tid siden været omsendt til alle vore Præster og Andre, som kunde antages at være i Stand til at meddele Dphøninger, og med Tak erkjendes herved Modtagelsen af mangen værdifuld Meddelelse. De Feil, som muligens endnu kunne findes, bedes velvillig undskyldte.

THE LIBRARY OF
APR 16 1931
UNIVERSITY OF CHICAGO

Rettelse.

Paa S. 26 staar 4 Timers Bibelforklaring og Katechetik for 3die Aars Skolelærerklasse i Stedet for 5 Timers, og det egentlige Time-
tal for denne Klasse skal altsaa være 26 i Stedet for 25.

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA

3 0112 105813007

1872.